

T. C.
ASKERİ YARGITAY

Esas No. : 1977/142
Karar No.: 1977/241

I L A M

Türk Milleti adına adalet dağıtan Askerî Yargıtay 3. Dairesi; Askerî Yargıtayın kuruluşuna dair 1600 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince:

Başkan : Hâk.Alb. A.AKÇA
Üye : Hâk.Alb. S.UMURHAN
Üye : Hâk.Alb. K.ÇELEBİ
Üye : Hâk.Alb. A.TURAN
Üye : Hâk.Alb. O.KAYACAN

lerden müteşekkil olarak Ankara'da Askerî Yargıtay Mahkeme salonunda toplandı.

Raportör Hâk.Alb.O.KAYACAN dinlendi.

- a) Türkiye Cumhuriyeti Teşkilâtı Esasiye Kanununun tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan Türkiye Büyük Millet Meclisini iskata ve vazifesini yapmaktan men'e cebren teşebbüs etmek,
b) Bu suça fer'an iştirak etmek,
c) Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye veya memleket içinde müesses iktisadi veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye yönelik cemiyetin faaliyetlerini sevk ve idare etmek,
d) Böyle bir cemiyete üye sıfatı ile girmek,

Suçlarından sanıklar Ertuğrul KÜRKCÜ ve 19 arkadaşı haklarında 1. Ordu Komutanlığı Nezdinde kurulan İstanbul 3 numaralı Sıkıyönetim Askerî Mahkemesinde yapılan yargılamaları neticesinde,

Sanıklardan,

1- Ertuğrul KÜRKCÜ ve Oktay ETİMAN'ın T.C.K.nun 146/1, 1803 sayılı Af Kanununun 1/D maddeleri uyarınca neticeten otuz yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına,

2- Yusuf KÜPELİ, Münir Ramazan AKTOLGA ve Orhan SAVASÇI'nın T.C.K.nun 146/1, 59/1 ve 1803 sayılı Af Kanununun 1/D maddeleri uyarınca neticeten 24 yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına,

3- Mustafa Oğuz ETÇİ, Zafer KUTLU, Mehmet ALKAYA ve Hüseyin YAVUZ'un T.C.K.nun 146/3 maddesi gereğince takdiren ve teşdiden 15 er sene süre ile ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına, 1803 sayılı Kanununun 2/A maddesinde yer alan

TÜSTAV'a
Cevat Ercişli'nin
Bağışdır.

Esas No : 1977/142

2 -

Karar No: 1977/241

T.C.K.nun 146/3 maddesi ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararı dikkate alınarak 1803 sayılı Af Kanununun 1/C maddesi gereğince haklarında tertip olunan cezanın 12 şer yılının tenzili ile neticeten 3 er yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına ve tahliyelerine,

4- Selâhattin GÜLEÇ'in T.C.K.nun 141/1 ve 173/3 maddeleri uyarınca neticeten 8 yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmasına, Kırklarelinde 2 sene 8 ay genel güvenlik gözetimi altında bulundurulmasına, ancak 1803 sayılı Af Kanununun 5/A maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş olması gözönüne alınarak hakkında tertip edilen cezaların 1803 sayılı Af Kanununun 1/B maddesi gereğince fer'i ve mütemmin neticelerini de kapsam üzere ortadan kaldırılmasına,

5- Uğur TAYLAN, Hasan ÖZGEN, Yarullah ÇALIŞ, Doğaner SEÇER, Cafer ÇULLU, Muhterem BAHÇECİ, Mustafa UZER, Serhat GİRGIN, Vural İŞÖZEN ve Cihat SEVİM'in T.C.K.nun 141/5 nci maddesini ihlâl niteliğinde görülen ve 1803 sayılı Af Kanununun 1/A maddesi şumulüne giren suçları için kamu davasının ortadan kaldırılmasına,

Sanıkların nezarete ve tutuklulukta geçen sürelerinin mahkûmiyetlerinden mahsubuna,

Bahis konusu suçların işlenmesinde kullanılmış veya kullanılmak üzere hazırlanmış olan bilye, silah, cepkılıç, eşya, malzeme ve yasak yayınların T.C.K.nun 36 ncı maddesi uyarınca müsadere olunmasına,

dair 1. Ordu Komutanlığı nezdinde kurulan İstanbul 3 numaralı Sıkıyönetim Askerî Mahkemesinden verilen 8.4.1975 tarihli ve esas : 1975/1, karar : 1975/2 sayılı hükmün kanuni süresi içinde Askerî Yargıtay'ca incelenmesinin komutan, askerî savcı ve sanıklar müdafileri tarafından istenilmesi, tetkikatın duruşma suretiyle icrasının talep edilmesi ve re'sen de incelemeye tabi bulunması üzerine, dava dosyası Askerî Yargıtay Başsavcılığından hükmün onanması istemini bildiren 8.4.1977 tarih ve 1977/512 sayılı tebliğname ilişiginde 3 ncü Daireye gönderilmekle, sanıklardan Ertuğrul KÜRKCÜ, Yusuf KÜPELİ ve Oğuz ETÇİ haklarında duruşmalı, diğer sanıklar hakkında duruşmasız olarak yapılan inceleme sonunda aşağıdaki karar verilmiştir.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

I- USULE İLİŞKİN TEMYİZ SEBEPLERİ :

1- Askerî Yargıtay 3 ncü Daire Başkanı ve Üyelerinden ikisi hakkında, tarafsızlıklarını şüpheye düşürecek sebepler ileri sürülerek, reddedildiklerine dair yapılan itiraz :

Askerî Yargıtay 3. Dairesince 22.6.1977 günü yapılan duruşmalı incelemede, sözcü jüri tarafından hazırlanmış raporun

okunmasından önce, sanıklardan Ertuğrul KÜRKCÜ, Yusuf KÜPELİ ve Oğuz ETÇİ'nin müdafii Avukat Cevat ERCİŞLİ, söz isteyip verildiğinde, özetle, THKP-C'si isimli sonuncu davanın sanıkları olarak huzura getirilen müvekkilleri hakkında duruşmalı inceleme yapacak kurulda bulunan Hâk.Kd.Alb.Ahmet AKÇA, Hâk.Kd.Alb. Hüsamettin YAVUZEL ve Hâk.Kd.Alb.Servet TÜZÜN'ün, daha önce yine THKP-C'sine mensup başka sanıklarla ilgili aynı nitelikteki hükümlerin Askerî Yargıtay Daireler Kurulundaki incelemelerine katılarak, o davaların sanıkları dışında ayrıca müvekkillerinin de suçluluğunu gerektirecek şekilde kararlar aldıklarını, böylece mevzu davanın kararını vermezden evvel ihsası reyde bulduklarını, onun için tarafsızlıklarını şüpheye düşüren bu sebep tahtında onları reddettiklerini ileri sürmüş ve red talepleri konusunda bir karar verilmesini istemiştir.

Tarafsızlıklarını şüpheye düşürecek sebeplerden dolayı haklarında red istemi vaki olan Hâk.Kd.Alb.Ahmet AKÇA, Hâk.Kd.Alb. Hüsamettin YAVUZEL ve Hâk.Kd.Alb. Servet TÜZÜN'ün, herne kadar daha önce THKP-C'sine mensup başka sanıklar hakkında Askerî Yargıtay'a intikal eden davaların Daireler Kurulundaki incelemelerine katıldıkları maddi bir vakıa olmakla beraber, Askerî Yargıtay Daireler Kurulunun bu kararları sonucu itibariyle THKP-C'si davası sanıklarından bazıları hakkında T.C.K.nun 59 ncu maddesinin uygulanıp uygulanmaması ile ilgili olduğu gibi, anılan kararların gerekçe kısmında THKP-C'si adı altında yürütülen bazı eylemler de ele alınmış ve bu eylemlere karar ve icra safhasında iştirak edenler arasında mevzu davanın sanıklarından bazılarının bulunduğu açıklanmış ise de, bu halin bunlar yönünden ihsası rey mahiyetinde kabul ve telakki edilmesinin hukuken mümkün olmadığı, çünkü çok sanıklı davalarda sanıkların tümünü veya bir kısmını ilgilendiren müşterek delillerin incelenmesinde henüz davaya dahil edilmemiş sanıkların isimlerinin geçmesi bu sanıklar için mahkûmiyete veya beraete müncer olacak bir kanaat işarı değil, müşterek delillerin incelenmesinin tabii ve zorunlu bir sonucu olduğu ve yalnızca haklarında hüküm ittihaz edilen sanıklar yönünden bir kıymet ifade edeceği aşikâr bulunduğu, nitekim mevzu davanın sanıkları için ayrıca bir soruşturma yapılması, toplanan delillere göre haklarında kamu davası açılması ve duruşma icrası suretiyle kamu davasının sonuçlandırılması bu düşüncüyü açıkca ortaya koyduğu cihetle, bu hususlara dayalı red istemi usulüne uygun surette incelenip ciddi ve tutarlı görülmeyerek reddi kararlaştırılmıştır.

2- Duruşmayı yöneten Kd.Askerî Hâkim hakkında tarafsızlığını şüpheye düşürecek sebepler ileri sürülerek, reddedildiğine dair yapılan itiraz

Sanıklardan Ertuğrul KÜRKCÜ, Yusuf KÜPELİ ve Oğuz ETÇİ'nin müşterek müdafii Avukat Cevat ERCİŞLİ tarafından verilmiş olan 22.6.1977 tarihli temyiz lâyihasında, duruşmayı 9.12.1974 tarihine kadar yöneten, fakat 8.4.1975 tarihinde esas hakkındaki hükmü veren Askerî Mahkeme Kuruluna katılmadığı görülen Dz. Hâk.Alb. Akdemir AKMUT hakkında da tarafsızlığını şüpheye düşürecek sebepler tahtında reddi hâkim talebinde bulunulmuş ise de ;

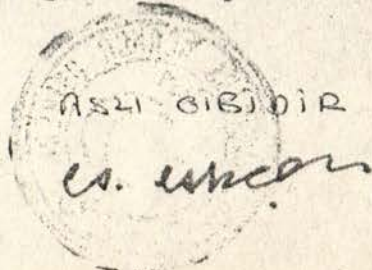
Bu müdafinin böyle bir talebini daha önce, 26.9.1973 günlü duruşma celsesinde de ileri sürmesi üzerine, mahkemece işbu talebin özellikle Anayasanın geçici 21 nci maddesi, 1728 sayılı kanunla eklenen 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun geçici 2 nci maddesi, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 18 nci maddesi ve 353 sayılı kanunun 40/2 nci maddesi açık hükümleri muvacehesinde tutarlı bir yanı olmadığı dikkate alınarak reddedildiği, mahkemenin bu mahiyetteki ara kararında herhangi bir isabetsizlik müşahade edilemediği cihetle anılan sanıklar müdafininin bu noktaya yönelttiği temyiz itirazında da bir haklılık bulunmamıştır.

3- 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 18 nci maddesinin Anayasaya aykırılığına dair yapılan itiraz :

Sanıklardan Ertuğrul KÜRKCÜ, Yusuf KÜPELİ ve Oğuz ETÇİ'nin müşterek müdafii Avukat Cevat ERCİŞLİ tarafından verilmiş bulunan 22.6.1977 tarihli temyiz lâyihasında, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 18 nci maddesinin Anayasaya aykırı olduğu ileri sürülüp, iddialarının ciddi görülerek konunun Anayasa Mahkemesine iletilmesi istenilmiştir.

Halbuki, 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 124 ncu maddesinin son fıkrasında " Sıkıyönetim veya genel olarak savaş halinde hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği, hürriyetlerin nasıl kayıtlanacağı veya durdurulacağı " hususları ile, 138 nci maddesinin 3 ncu fıkrasında " Askerî Mahkemelerin, savaş veya Sıkıyönetim hallerinde hangi suçlar ve hangi kişiler bakımından yetkili olacağının " kanunla düzenleneceği gösterilmek suretiyle bu husustaki takdir yetkisi kanun koyucuya bırakılmıştır. Bu yetkiye dayanılarak tedvin edilen 1402 sayılı kanunun 11 nci maddesi ile kurulan Sıkıyönetim Askerî Mahkemelerinin uygulayacağı usul hükümleri de 18 nci maddesi ile belirlenmiştir.

Bu duruma göre, anılan sanıklar müdafininin 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 18 nci maddesinin Anayasaya aykırılığına değinen iddiaları ciddi sayılmadığından konunun Anayasa Mahkemesine götürülmesine lüzum görülmemiştir.

Esas No : 1977/142
Karar No: 1977/241

- 5 -

4- Tahliyeye ilişkin temyiz sebebi :

Sanık Yusuf KÜPELİ müdafii Avukat Cevat ERCİŞLİ 22.6.1977 tarihli temyiz lâyihasında, müvekkilinin tahliyesi talebinde bulunmuş ise de;

353 sayılı kanunun 206 nci maddesinde; " hükümden önce verilip hükme esas alınan kararların " temyiz edilebileceği tasrih edilmiştir. Tutuklama kararları bu nitelikte bir karar olmayıp bir tedbirden ibaret bulunmakta ve bu bakımdan temyiz tetkikatına konu teşkil etmemektedir. Ancak hükmün bozulması halinde bozma kararı ile birlikte ve bozma kararının mahiyeti icap ettirdiği takdirde " re'sen tahliyeye karar verilmesi " hususu gerek Yargıtay, gerekse Askerî Yargıtay tatbikatında mağduriyete mahal bırakılmamak bakımından uygulanmaktadır. Bu itibarla sanık Yusuf KÜPELİ vekilinin tahliyeye ilişkin isteminin tetkikine mahal olmadığına karar verilmiştir.

II- ESASA İLİŞKİN TEMYİZ SEBEPLERİ :

Genel değerlendirme :

İncelenen hükümden, sanıklardan bazıları hakkındaki eylemlerin T.C.K.nun 141/1, 146/1 ve 168 nci maddeleri içinde değerlendirilmemesi nedeniyle aleyhe veya leyhe temyize gelinmiş olduğundan, burada söz konusu maddelerin unsurlarını kısaca açıklamak zorunluğu duyulmuştur.

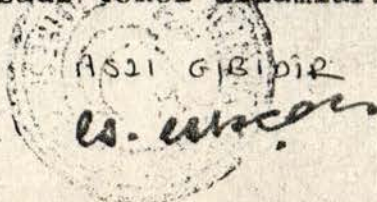
A- T.C.K.nun 141/1, 5 nci maddesinin tartışılması :

T.C.K.nun 141/1 nci maddesinde aynen " sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya veya memleket içinde müesses iktisadî veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye matuf cemiyetleri herne suret ve nam altında olursa olsun kurmaya tevessül edenler veya kuranlar veya bunların faaliyetlerini tanzim veya sevk ve idare edenler veya bu hususlarda yol gösterenler cezalandırılır " denilmesine nazaran, maddede yazılı suçun teşekkül ve tekevvünü için, maddî ve manevî unsurlarının gerçekleşmesi gerekmektedir.

a) Suçun maddî unsurları :

Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya veya memleket içinde müesses iktisadî veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye matuf cemiyetleri kurmaya tevessül etmek veya kurmak veya bunların faaliyetlerini tanzim veya sevk ve idare etmek veya bu hususlarda yol göstermek suçun maddî unsurunu oluşturmaktadır.

Bu maddenin himaye etmek istediği; devletin toplumsal, hukukî ve siyasî veya iktisadî temel nizamlarıdır. İktisadî

Failin suçun maddî unsurunu teşkil eden fiilleri bilerek ve isteyerek ve T.C.K.nun 141/1 nci maddesinde yazılı hedef ve gayelere ulaşmak kastıyla işlemiş olması lâzımdır.

B- T.C.K.nun 146 nci maddesinin tartışılması :

T.C.K.nun 146/1 nci maddesinde aynen, " Türkiye Cumhuriyeti Teşkilâtı Esasiye Kanununun tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya cebren teşebbüs edenler cezalandırılır " denildiğine nazaran, Anayasanın ihlâli suçunun sübut ve tekevvün edebilmesi için suçun kurucu unsurları olarak nitelenen maddî unsur (fiil) ile manevî unsur (kast) ın olayda bulunması zorunludur.

I- Suçun maddî unsuru :

Anayasanın tamamının veya bir kısmının tağyir, tebdil veya ilgasına cebren teşebbüs edilmesinden ibaret bulunmakta ve bu husus suçun konusunu teşkil etmektedir.

II-Suçun manevî unsuru :

Failin, Anayasanın tebdil, tağyir veya ilgasına yönelen fiilleri bilerek ve isteyerek işlemiş olmasıdır.

T.C.K.nun 146/1 nci maddesi esas itibariyle, Anayasa düzeninin ihlâlâline ve Türkiye Büyük Millet Meclisini ıskat veya vazifesini yapmaktan men'e cebren teşebbüs etmek olmak üzere iki suçu muhtevi bulunmaktadır.

Hernekadar madde metninden, Anayasanın bizatihi kendisi suçun konusunu teşkil ettiği gibi bir manâ istihraç edilmekte ise de; Kanun koyucunun gayeye aykırı olarak maddenin uygulama alanını bililtizam daraltmak istediği elbette düşünülemez. Doktrinde, Anayasa tabirinden anlaşılması lâzım gelen hususun; Devletin çeşitli uzuvları vasıtasıyla hükümlerlik hakkını ne suretle kullanacağı, fertlere tanınan ve korunan temel hak ve hürriyetlerin nelerden ibaret olduğunu gösteren kaidelerin tamamı olduğu kabul edilmektedir. Bu kabule göre, T.C.K.nun 146 nci maddesinin himaye etmek istediği, devletin kuruluşunu teşkil eden siyasi, iktisadi ve içtimaî temel organları ile fertlere tanınan hak ve hürriyetleri düzenleyen " Anayasa nizamı " dır. Anılan madde hükmünün gayesi; Anayasa nizamını meşru olmayan yollarla tağyir, tebdil ve ilga hareketlerine karşı korumaktır. Maddenin konusu, devletin temel nizamının, hukuk dışı değiştirilmesine ilişkin fiillerdir.

T.C.K.nun 146 nci maddesinin Anayasanın değişmezliğini sağlamak için vazolunduğu iddia edilemez. Anayasanın, Anayasaya uygun usullerle değiştirilebileceği tabiidir. Kanunun yasak ettiği husus, Anayasa nizamının, husus dışı, meşru olmayan yollar-
dan, tamamen veya kısmen değiştirilmesidir.

AŞLI GİBİDİR

Ca. Uşak

Ancak, Anayasanın 9 ncu maddesinde belirtildiği veçhile, devlet şeklinin Cumhuriyet olduğu hakkındaki Anayasa hükmünün değiştirilemeyeceği ve değiştirilmesinin teklif edilemeyeceği esası kabul edilmiştir.

a) Teşebbüs :

Kanun koyucu, Anayasa nizamının meşru olmayan usullerle, tamamen veya kısmen değiştirilmesine ilişkin fiillerin yıkıcı nitelik ve özelliklerini nazara alarak, T.C.K.nun 146 nci maddesinde, " cebren teşebbüs edenler " demek suretiyle, eylem teşebbüs derecesinde kalsa dahi tamamlanmış gibi kabul edilerek tam fiile tetabuk eden ceza ile cezalandırmaya cevaz vermiş, başka bir ifade ile, Anayasa iradesini ihlâl matuf gayri meşru bir eylemin mevcudiyetini suçun tekevvünü için kafi görmüş ve hatta T.C.K.nun 168 nci maddesinde yazılı olduğu üzere, Ceza Hukukunun genel kurallarına istisnaen bunun hazırlık hareketlerini dahi müstakil suç saymıştır.

T.C.K.nun teşebbüs müessesesini tedvin eden 61 ve 62 nci maddelerindeki tarifleri nazarı itibare alırsak, teşebbüs derecesinde kalan bir suçtan dolayı faille ceza verebilmek için dört şartın mevcut olması icap etmektedir.

Bunlar sırasıyla; 1- Kastın bulunması, 2- İcraya başlanmış olması, 3- Eleverişli vasıta kullanılması, 4- İcra hareketlerinin bitmemesine veya neticenin gerçekleşmemesine failin elinde olmayan mani sebeplerin amil olmasından ibarettir.

1- Kastın bulunması :

T.C.K.nun 61 ve 62 nci maddeleri " bir kimse işlemeyi kast eylediği " ibaresini kullanmakla, bu şartın gerek nakıs ve gerekse tam teşebbüs hallerinde arandığını kabul etmiştir.

Teşebbüste aranan kast; icrasına başlanmış olan suç teşebbüs derecesinde bırakmak kastı olmayıp, bahis konusu suç tamamlamaya yönelmiş bir kasıttır. Kast bakımından tamamlanmış suçla teşebbüs derecesinde kalmış suç arasında fark yoktur. Yani tamamlanmış suç nasıl bir kasıtle işlenebiliyorsa teşebbüs derecesinde kalan suçta aynı kasıtle işlenebilecektir.

Fiilin T.C.K.nun 146 nci maddesinde yazılı suç teşkil edebilmesi için hususî bir kasta ihtiyaç bulunmadığı gibi, hususî bir saikin aranmasına da lüzum yoktur. Failin cizaf mesuliyeti için umumî kast yeterlidir. Ancak, failin Anayasa nizamını değiştirmeye yönelen fiilleri bilerek ve isteyerek işlemiş olması gereklidir. Bunun dışında hususî bir maksat aranmayacaktır. Bu bakımdan, Anayasaya aykırılık ile ihlâl arasında bir fark mevcut değildir. İkisini ayıran husus, takip edilen metod, seçilen yolun hukuka aykırı olmasıdır.

Failin hukuka aykırı vasıtalarla belirli neticelere varmak hususundaki iradesi, fiili tefrik etmektedir. Failin varmak istediği neticenin Anayasaya aykırı olup olmadığı hususundaki bilgisi veya iradesi suçun teşekkülü yönünden önemli değildir. Zira, T.C.K.nun 146 nci maddesinde " tağyir, tebdil veya ilgaya teşebbüs edenler " denilmektedir. Bu ise objektif olarak kastın değerlendirileceğini göstermektedir.

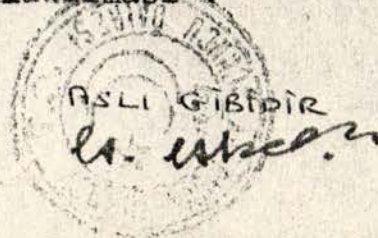
Kanun koyucu subjektif değerlendirmeyi aramamış, T.C.K. nun 141 ve 142 nci maddelerinde olduğu gibi " maksat " tabirini kullanmamıştır. Fiilin suç teşkil edişini temin eden husus, hukuka aykırı bir neticenin istenmesi değil, istenilen bu değişikliğin hukuka aykırı bir vasıta ile gerçekleştirilme iradesidir. Hukuka aykırı vasıtaları kullanmak yani kanunumuzun ifadesiyle cebir kullanmak hususundaki mevcudiyeti, fiilin hukuka aykırılığını temin eden husustur.

Failin, ayrıca bu değişikliğin Anayasaya aykırı oluşunu bilmesi ve istemesi şart değildir. Bu sebeple fail gerçekleşmesini istediği neticenin Anayasaya aykırı olmadığını zannetse dahi, diğer şartların mevcudiyeti halinde fiil suç teşkil edecektir. Failin cezalandırılmasının sebebi, neticeye hukuka aykırı vasıtalarla varmak hususundaki iradesidir.

2- İcraya başlanılmış olması :

Teşebbüs için " icra başlangıcı " teşkil edecek bir fiille ihtiyaç vardır. Bir başka deyimle, fiil için icra hareketlerinin varlığı zorunludur. Mehas Kanununun 118 nci maddesinde muayyen " bir gayeye matuf bir fiil " ibaresi kullanıldığı halde T.C.K.nun 146 nci maddesinde ise teşebbüs tabiri kullanılmıştır. Doktrin, icraya başlamayı ifade eden hareketleri " icra hareketleri ", hazırlayıcı hareketleri ise " ihzarî hareketler " olarak kabul etmektedir. Kanunumuz ise icraya başlamayı ifade eden hareketlerin yapılması halinde teşebbüsün cezalandırılmasını kabul etmektedir. Ancak bazı suçlarda hazırlık hareketlerinin nerede bittiğini, icra hareketlerinin ne zaman başladığını tesbit etmek, hayli çetin bir mesele olarak ortaya çıkmaktadır. Teşebbüs durumunun mevcut olabilmesi için, failin hiç değilse icra hareketlerine başlamış, fiili ikaya yol almış bulunması gereklidir. T.C.K.nun 146 nci maddesindeki suçun hareketi, Anayasa iradesine aykırı neticelere yönelmiş fiilleri ifade etmektedir. Bu madde ile cezalandırılan icra hareketleri olduğuna göre, Anayasayı ihlâl matuf bir cemiyet veya silahlı çete kurulması veya propaganda yapılması bu maddeyi ihlâl sayılmayacak, o zaman bu şekildeki hareketlere başka bir kanun maddesi örneğin T.C.K.nun 168, 171 nci maddelerinden biri uygulanacaktır.

3- Eleverişli vasıta kullanılması :

Teşebbüsün cezalandırılabilmesi için, fail tarafından kullanılan vasıtaların elverişli olması icap eder. T.C.K.nun 61 nci maddesi " vesait'i mahsusa " tabirini kullanmak suretiyle, bu şartın mevcudiyetini aramıştır.

Bir vasıtanın elverişli olup olmadığı, genel ve mücerret bir esasa göre değil, işlenmek istenen suçun işlenme şekli ve zamanı ile diğer bütün şartlar nazara alınarak değerlendirilmesi ile anlaşılabilir. T.C.K.nun 146 ncı maddesinde teşebbüsün, Anayasa düzenini " tebdil, tağyir veya ilgaya " yönelmesi gösterildiğine göre, bu neticeye doğurmaya elverişli olduğuna objektif olarak ihtimal verilebilen hareketin " Anayasayı ihlâl" suçunun işlenmesi bakımından " elverişli kuvvet ve mahiyette " olduğunun kabulü gerekir.

Fail, icraya başlarken, gerek mevzu ve gerekse kullandığı vasıtalar bakımından icrayı sonuna kadar götürebileceğine, objektif olarak ihtimal verebiliyorsa bu halde teşebbüs var sayılacaktır. İcraya başlandıktan sonra vasıtanın elverişli olma vasfını kaybetmesi neticeye müessir değildir.

T.C.K.nun 146 ncı maddesi tahakkuk ettirilmesi istenen neticeleri sarahaten göstermiştir. Bunlar " tebdil, tağyir ve ilgadan " ibarettir. Fiilin bu gayelerin tahakkukuna yönelmesi şartı arandığına göre, neticede bu değerlerdir. Elverişli vasıta unsurunun değerlendirilmesi bakımından tebdil, tağyir ve ilga tabirlerinin anlamlarının açıklanması gerekmektedir. Doktrinde tebdil " suçun konusunu teşkil eden Anayasa düzenine dahil bir değer yerine sistem ve prensip olarak değişik bir düzen getirilmesi ", tağyir " belirli bir düzenin yerine yenisini getirmeden onun nazarı varlığını muhafaza etmek suretiyle fiili bakımdan tatbikini önlemek veya savsamak suretiyle yapılan Anayasa değişikliği ", ilga ise " Anayasa düzenine dahil bir prensibin, müessesenin ortadan kaldırılması ve yerine değişik bir sistemde ve biçimde olan yenisinin kurulması " şeklinde ifade edilmektedir.

Madde metninde yer alan tebdil, tağyir ve ilga kavramlarının bir bütün olarak, mevcut Anayasa düzeninin hukuka aykırı yollarla değiştirilmesini, başka bir deyişle ihlâl edilmesini ifade etmek için kullanıldığında şüphe yoktur.

Fiil, düzenin değiştirilmesine yönelebildiği gibi ortadan kaldırılmasına da matuf olabilir. Bu bakımdan anarşik eylemlerin her türlüünün dahi tetkik konusu maddenin tatbikatı içine girdiğinin kabulü gerekir. Ancak, icraf bir harekete geçilmeden sadece anarşik bir cemiyet veya silahlı çetenin mevcudiyeti ise T.C.K.nun 146 ncı maddesini değil, fakat 171 veya 168 ncı maddesini ihlâl eder.

ASLI GIBİDİR
Es. Uğur

4- İcra hareketlerinin bitmemesinin veya neticenin hasıl olmamasının failin elinde olmayan mani sebeplerden ileri gelmesi:

T.C.Kanununun 146. maddesinde yazılı teşebbüs tabiri, nakıs ve tam teşebbüsü muhtevi bulunmaktadır. Bu maddede hususi bir hüküm sevkedilmediğine göre , fiil nakıs teşebbüs safhasında iken icradan ihtiyarı ile vazgeçme hali mevcut olduğu takdirde genel hüküm olan 61. maddenin son fıkrasının uygulanması mümkün olacaktır.

T.C.K.nun 61. maddesindeki "...ihtiyarında olmayan esbabı maniadan dolayı" ibaresi ve 62.maddedeki "...ihtiyarında olmayan bir sebepten dolayı ..." deyimi aynı şartı ifade etmektedirler. İcra hareketlerinin yarıda kalmasına veya neticenin gerçekleşmemesine failin iradesi dışında kalan sebepler mani olmuşsa, teşebbüs bahis konusu olacağı cihetle fail cezalandırılacaktır.

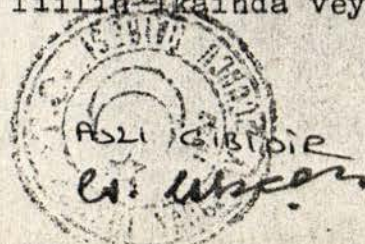
Failin elinde olan sebeplerle icranın bitmesine engel olması halinde "ihtiyarı ile vazgeçme " , failin yine aynı mahiyetteki sebeplerle neticenin gerçekleşmesine engel olması halinde de "faal nedamet " hali bahis konusu olur. Bu şartın değerlendirilmesinde ehemmiyet arzeden bir hususta , yakalanmak veya ceza görmek korkusu , failin hareketini durdurmasını icabettirmişse , ihtiyarı ile vazgeçmenin mevcudiyetinin kabul edilip edilmeyeceğidir. Bu durumda failin önceki kararından çaymış olup olmadığı hususu araştırılacak ve eğer fail evvelki kararın çaymamış ve daha müsait bir fırsatta icraya yeniden başlamayı düşünmüşse , ihtiyarı ile vazgeçme halinin bahis konusu olamayacağına kabulü gerekecektir.

b) Maddede yer alan cebir kavramı :

T.C.K.nun 146. maddesinde açık bir şekilde ifade edildiği gibi, fiilin suç teşkil edebilmesi için cebren ika edilmiş olması gerekmektedir.

Doktrinde bu maddede yer alan cebir kavramının; müstakil bir unsur olmayıp maddi unsurun bir rükünü olduğu kabul olunmaktadır.

Suçun maddi unsurunda geçen "cebir kavramı " , suçluğun Anayasanın tamamına veya bir kısmını tebdil ve tağyir veya ilgaya teşebbüs etmedeki hukuk dışı , meşru olmayan vasıtaların kullanılmış olmasıdır. Zira bizzat Anayasanın hukuki iradesine aykırı her değişiklik cebrilik kavramını oluşturmaktadır. Cebir tabirine , manevi cebir ve tehdid dahildir. Anayasa iradesine aykırı ve Anayasa dışı vasıtalarla icra edilmek istenen değişiklik cebridir. Cebir, harekete veya neticeye taalluk eden bir vasıftan ibarettir. Cebri , fiilin ikaında veya kastedilen

neticede veya herikisinde de görebilmek mümkündür. Cebrin fail-
lerden herbiri tarafından ika edilmiş olması şart değildir.
Bütün faillerin iradelerinin , zımnen veya sarahaten cebre ma-
tuf olması halinde , birinin bilfiil cebri ika etmiş bulunması
dahi, cebir unsurunun tahakkuku yönünden yeterli sayılmak gere-
kir. Cebrin ika edilmiş bulunması şart değilse de , failin cebre
matuf iradesini ortaya koyacak mahiyette hareketlerinin varlığı
gereklidir. Sonuç olarak, Anayasanın meşru yollar dışında değiş-
tirilmeye kalkışılması cebren vaki olmuş sayılacaktır.

c) İştirak :

T.C.K.nun 146 . maddesindeki suçun , iştirak halinde
işlenmesi şüphesiz mümkündür. Hatta bu suçun bilinen mahiyeti
ile konusu iştiraki adeta zorunlu hale getirmektedir. Maddenin
2 ve 3 . fıkralarında , genel iştirak hükümlerinden ayrı olarak
özel fer'i iştirak durumları ihdas edilmiş olmakla beraber , bu
ayrılık iştirakin unsurları yönünden olmayıp sadece faile veril-
mesi gereken cezalara ilişkin bulunmaktadır.

Asli iştirak hususunda ise , madde özel bir hüküm getir-
miş değildir.

Ceza Hukukunun genel esaslarına göre , iştirak halinin
gerçekleşmesi için hiç değilse teşebbüs halinde kalmış asli bir
fiilin mevcut olması ve failer arasında suçu vücuda getiren
fiilin işlenmesi hususunda önceden yahut suçun işlendiği sırada
bir anlaşma bulunması ve faillerin herbirinin gayeye uygun bir
fiili işlemiş olması gerekmektedir. Anlaşmanın mutlaka söz yahut
yazı ile yapılması şart olmayıp, bunun bir işaret, bir bakış
veya asli failin fiiline bizzat iltihak suretiyle olması mümkün-
dür.

Şerikler , iştirakin hangi çeşidi olursa olsun , suçlu-
luğu ve sorumluluğu doğrudan doğruya asli failden alırlar.

Bu açıdan hareketle , T.C.K.nun 146/3.maddesinde ifadesini
bulan " 1 . fıkrada yazılı suça 2. fıkrada gösterilenlerden
gayrı surette iştirak eden fer'i şerikler hakkında ... cezası
hükmlenir" deyimine binaen işbu fıkranın uygulanabilmesi için,
önce 1.fıkrada gösterilen suça ait bütün unsurların,sonrada
fer'i iştirak prensiplerinin behemahal tahakkuk etmiş olması
gerekmektedir.

T.C.K.nun 64 . maddesine göre , suçu meydana getirecek
hareketleri bizzat icra edenlerle suçun icrasında birinci dere-
cede önemli olan hareketleri yapanlar maddi asli fail; suçu iş-
lemeye azmettirenlerde manevi asli fail, T.C.K.nun 65.maddesine
göre de ; suçun ne suretle işleneceğine dair talimat vererek
yahut fiilin işlenmesine yarıyacak iş ve vasıtaları tedarik
ederek veya suçu işlemeye teşvik yahut suç işleme kararını takviye

Asli Cigidir

W. esker

ederek veya suçun işlenmesinden sonra müzaheret ve muavenet vaadinde bulunarak asli faillere yardım edenler manevi fer'i fail ; suç işlenmesinden önce veya işlendiği sırada müzaheret ve muavenette bulunarak suçun icrasını kolaylaştıranlarda maddi fer'i fail sayılmaktadır.

C- T.C.K.nun 168 nci maddesinin tartışılması :

T.C.K.nun 168 nci maddesi, niteliği ve kapsamı bakımından 146 ncı maddedeki suçtan başka bir suçu içermektedir. Kanun koyucu, T.C.K.nun 168 nci maddesi ile, 146 ncı maddedeki maksat için silahlı cemiyet ve çete kurmayı suç saymıştır. Nitekim T.C.K.nun 168 nci maddesinde aynen " her kim 125,131,146, 147, 149 ve 156 ncı maddelerde yazılı cürümleri işlemek için silahlı cemiyet ve çete teşkil eder, yahut böyle bir cemiyet ve çetede amirliği ve kumandanlığı ve hususî bir vazifeyi haiz olursa cezalandırılır " denilmektedir. Silahlı çete teşkil suçunun sübut ve tekevvün edebilmesi için;

a) Suçun maddi unsuru :

Silahlı çeteyi teşkil etmek, amirlik ve komutayı haiz olmak, hususî bir ödev görmek veya çeteye katılmak suçun maddi unsurudur.

Silahlı çete, birçok sayıda kimsenin disiplinli bir şekilde organize edilmesi ile meydana gelmektedir. Çetenin en belirli vasıfları, yukarıda yazılı cürümleri işlemek kastı ile, çok sayıda kişilerin iradelerinin birleşmesi ve sistemli, hiyerarşik bir organizasyonun mevcudiyetidir. Çetede taarruz ve mukavemete hazır hale gelmiş bir teşkilât bahis konusudur.

b) Silahlı mefhumu :

Çete mensuplarının, fiilin silahla işlenmesi ve silahların tesbiti hususunda da iradelerinin birleşmiş olması gereklidir. Bu suçun meydana gelmiş sayılması için çeteyi kuranların çoğunluğunun silahlı olması gerekmektedir.

c) Maddî hareketler :

T.C.K.nun 168 nci maddesinde, suçun maddî unsuruna müteallik hareket olarak, çeteyi teşkil etmek, çetede amirlik, komuta ve hususî bir vazife ile görevli olmak gösterilmektedir.

Çete teşkili suçun şekli bir suçtur ve gayeye ait birtakım hareketlerden bulunulmasa dahi, çeteyi teşkil etmekle fiil teşekkül eder. Çete, gaye edinilen suça ait icra hareketlerine başlamakla mevcudiyetini kaybedip gaye edinilen suçun işlenmesine başlanmış olacağından bu durumda failer artık çete teşkilinden dolayı değil, ika etmiş buldukları suçtan dolayı sorumlu tutulacaklardır.

S Ü B U T :

Mahkeme, sanıkların THKP-C'si isimindeki gizli bir kuruluşun etrafında toplandıklarını ve bu örgüt ile ilgili faaliyet ve

Aslı Gibidir
E. Uluç

eylemlere katıldıklarını kabul etmiş, buna göre değerlendirmeye gitmiştir.

Sanıkların mensubu bulunduğu THKP-C'sinin, Türkiye'de, Anayasal düzeni ihtilâl yoluyla " silah zoruyla " değiştirerek bunun yerine Marksist-Leninist düşünceye uygun proleterya diktatörlüğünü getirmek, nihai olarakta komünizmi gerçekleştirmek amacıyla kurulduğu; bünyesi içerisinde Hava Kuvvetleri Proleter Devrimci Örgütü'nünde yer aldığı THKP-C'sinin gayesine hızla ulaşmak ve bir ihtilâl ortamını hazırlamak üzere banka soymak, adam kaçırmak, fidye almak, tutukluları kurtarmak ve adam öldürmek şeklinde tedhiş ve gerilla eylemleri tertipleyip uygulama alanına koyduğu dava dosyaları münderecatı ve mevcut deliller ile sübuta ermektedir.

Haklarında temyiz incelemesi yapılan sanıklardan bazılarının, THKP-C'si adına giriştikleri tedhiş ve gerilla eylemleri dava dosyaları münderecatına göre aşağıda belirtildiği gibi bir seyir takip etmiştir.

THKP-C'si namına Ziraat Bankası Ankara Küçükesat Şubasının gündüzleyin mesai sırasında soyulması Ertuğrul KÜRKCÜ, Yusuf KÜPELİ ve Münir Ramazan AKTOLGA'nın da dahil bulunduğu THKP-C'si genel ve merkez komite üyeleri tarafından kararlaştırılıp planlanmıştır. 12 Şubat 1971 günü uygulanan anılan planla ilgili olarak, Oktay ETİMAN ile iki arkadaşı, bu soygunda kullanılmak üzere, önce, şöför Fazlı ALPAY'ın sevk ve idaresindeki 06.HZ.476 plaka numaralı taksiyi silah tehdidi ile gasp etmişler, bu taksi ile, soygun günü saat 11.30'da sözü edilen bankanın bulunduğu yere gelmişlerdir. Burada soygunda görev alan diğer arkadaşları ile buluşmuşlar, içlerinden birinin banka çevresinde gözcülük yaptığı bir sırada Oktay ETİMAN ve beraberindeki üç arkadaşı da mezkûr bankaya girerek silah tehdidi ile çalışanları ve müşterileri etkisiz hale getirmişlerdir. Böylece banka veznesinden 48.669 TL.sı ile bankada müşteri sıfatı ile bulunan Tğm. Necdet ZİNCİRKİ-RAN'a ait tabancayı gasp etmişler, bankadan çıktıktan sonra çalışır vaziyette kendileri için bekletilen 06.HZ.476 plakalı taksiye binerek olay yerinden uzaklaşmışlardır. Daha sonra bu taksiyi Olgunlar Sokakta terkedip Ankara Küçükesat Büklüm Sokaktaki örgüte ait eve gitmişlerdir. Gasp edilen parayı da muhafaza ve örgütsel faaliyetlerde sarfedilmek üzere Orhan SAVAŞCI'ya tevdi ve teslim etmişlerdir.

Bundan sonra eylemlerin hızlandırılması ve örgüte malî imkânlar kazandırılması amacıyla ikinci bir bankanın daha soyulması için aralarında Ertuğrul KÜRKCÜ, Yusuf KÜPELİ, Münir Ramazan AKTOLGA ve Orhan SAVAŞCI'nın da bulunduğu THKP-C'sinin

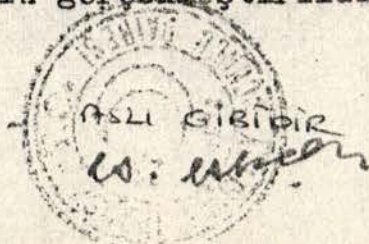

genel ve merkez komite üyeleri toplanarak bu konuyu görüşmüşler ve neticede daha önce özellikleri Münir Ramazan AKTOLGA tarafından tesbit edilen Ziraat Bankası Ankara Bahçelievler Şubesinin soyulmasına karar vermişlerdir. Ayrıca, bir önceki banka soygununda taksisi gasp edilen şoför Fazlı ALPAY'ın bağlı bırakıldıktan sonra kurtularak Emniyet Makamlarına şikâyette bulunmuş olduğu ve bu durumun tehlikeli bir hal yarattığı gözönünde tutularak bu defaki soygunda kullanılacak taksi şoförünün örgüt adına kiralanacak bir evde bekleyecek şahıslar tarafından alıkonulması ve soygun gerçekleştirildikten sonra şoförün başında bekleyen şahısların evden ayrılarak durumu Emniyet Makamlarına bildirmeleri, bu maksatla Mehmet ALKAYA'nın bir kız arkadaşı ile birlikte örgüte bir ev kiralaması ve kiralanmış bu eve soygundan önce iki kişinin Ertuğrul KÜRKÇÜ tarafından gönderilmesi planlanmıştır. Yapılan plan gereğince hareketlere geçilerek Mehmet ALKAYA bir kız arkadaşı ile birlikte Ankara Gaziosman Paşa Bölük Caddesindeki Akçay Apartmanının bir dairesini kiralayıp hazır hale getirmiştir. 17 Şubat 1971 günü sabahı erken bir saatte, evvelce kararlaştırıldığı şekilde, Hüseyin YAVUZ, Zafer KUTLU ve Oğuz ETÇİ söz konusu eve gönderilmişlerdir. Oğuz ETÇİ, Zafer KUTLU ve Hüseyin YAVUZ'un evde bekledikleri bir sırada da Mehmet ALKAYA örgüt mensubu halen ölü bulunan bir arkadaşı ile birlikte Büklüm Sokaktaki evde içirisine taş ve toprak doldurdukları iki bavulu bu eve taşıma süsü vermek amacıyla nakletmişlerdir. Bundan sonra Mehmet ALKAYA örgüt mensubu halen ölü bulunan bir arkadaşı ile beraber cadde-den geçen şoför Mesut ERDİNÇ idaresindeki 06.DP.694 numaralı taksiyi durdurarak evde bulunan ağırca bir bavulun taksiye taşınmasını istemişlerdir. Böyle bir usule başvurulması neticesinde Mehmet ALKAYA şoför Mesut ERDİNÇ'i söz konusu dairenin kapısı önüne götürmüştür. Zili çalması üzerine kapı içeriden açıldığında Oğuz ETÇİ, Zafer KUTLU, Hüseyin YAVUZ ve Mehmet ALKAYA şoför Mesut ERDİNÇ'i içeriye almışlar, evvelce hazırladıkları ip ve diğer malzeme ile şoförün ellerini arkadan iple göz, ağız ve burnunu mendillerle ayrı ayrı bağlamışlar ve ağız nahiyesine bağlanan mendillerin altına eterli pamuk koyarak şoförü hareketsiz hale getirdikten sonra banyo küvetine yatırmışlardır. Daha sonra Mehmet ALKAYA bu evden ayrılmış, şoför Mesut ERDİNÇ'in başında Oğuz ETÇİ, Hüseyin YAVUZ ve Zafer KUTLU kalmışlardır. Şoförün hareketsiz hale getirildiğini Mehmet ALKAYA'dan öğrenen örgüt mensubu halen ölü bulunan arkadaşı da bu suretle gasp edilen taksinin direksiyonuna geçerek soygunda görev alan diğer tim mensuplarını bekledikleri evden alıp soygunu kararlaştırılan bankaya götürmüştür. Ancak bu şahıslar müsait ortam bulunmadıklarından soygundan vazgeçmişler ve gasp

ASLI GİBİDİR
Es. M. Keen

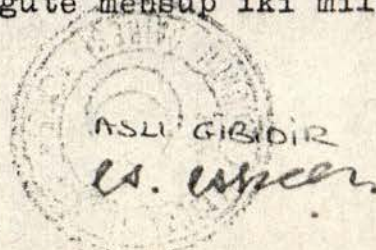
edilen taksiyi de Bahçelievler 6 ncı Sokakta terkedip kaçmışlardır. Gaziosman Paşadaki Apartman Dairesinde beklemekte olan Oğuz ETÇİ, Hüseyin YAVUZ ve Zafer KUTLU ise aynı gün bir aralık şöför Mesut ERDİNÇ'in durumu ile ilgilendiklerinde onun öldüğünü anlayıp bu daireden ayrılmışlardır. Ölüm olayına 11 Mart 1971 günü Ankara Cumhuriyet Savcılığınca el konulmuş, yapılan tepsisi neticesi şöför Mesut ERDİNÇ'in, ellerinin arkasına bağlanması, ağzının, burunun kapatılması sebebiyle havasızlıktan öldüğü ve ağız ve burun nahiyesine bağlanan mendilher altındaki pamuğa dökülen eterin ölümünü dahada kolaylaştırdığı tesbit olunmuştur.

THKP-C'si yönetim organları, cephe genişletmek amacıyla, örgütün bundan sonraki silahlı eylemlerine İstanbul'da devam etmek üzere karara varmışlardır. Bu yolda alınan karara Ertuğrul KÜRKCÜ, Yusuf KÜPELİ, Münir Ramazan AKTOLGA ile Orhan SAVAŞCI ve THKP-C'sinin genel ve merkez komitesi diğer üyeleri katılmışlardır. İşbu karar uyarınca Oktay ETİMAN ve arkadaşlarının Şubat 1971 ayı ortalarında Ankara'dan İstanbul'a intikalleri sağlanmıştır. İstanbul'a gelen Oktay ETİMAN ile arkadaşları da, İstanbul'daki örgüte ait İlbay Apartmanında ortaya konulacak eylemler konusunda aralarında bir toplantı yapmışlar, bu toplantıda İstanbul'daki eylemlere yine bir banka soygunu ile başlamayı kararlaştırmışlardır. Bu sebeple soyulmaya müsait bankanın tesbiti ve soyulacak banka ile ilgili çeşitli bilgiler toplanılmış, nihayet Türk Ticaret Bankası İstanbul Erenköy Şubesinin soyguna müsait olduğu tesbit olunmuştur. Bu eylemde kullanılmak üzere Oktay ETİMAN ile örgüt mensubu halen ölü bulunan bir arkadaşı tarafından Levent'te Amerikalı bir Çavuşa ait 34.LH.411 numaralı bir taksi çalınmış, bu taksi soygun olayından önce örgütün başka bir militanı marifetiyle bankanın civarına getirilmiştir. Oktay ETİMAN'da örgüte mensup halen ölü bulunan bir arkadaşı yanında olduğu halde onun daha evvel Ankaradan çalarak sağladığı ve o sırada bizzat kullandığı Anadol marka bir otomobil ile diğer taksiyi takip ederek soyulması kararlaştırılan banka şubesinin bulunduğu yere yakın bir sokağa gelmişler ve arabayı park etmişlerdir. Soygun için hazırlıklar bu şekilde tamamlandıktan sonra 15 Mart 1971 günü saat 11.30 sıralarında Oktay ETİMAN ve üç arkadaşı, örgüt mensubu ve halen ölü bulunan bir şahsın kullandığı bir otomobil ile bu bankanın önüne gelmişler, evvelce kararlaştırdıkları plan gereğince belirtilen bankanın şubesine girmişlerdir. Ellerindeki silahları bankada çalışan görevlilere tevcih ederek personeli etkisiz hale getirmişler, böylece bankanın vazinesinden 14.449 TL.sı gasp etmişlerdir. Soygun olayının gerçekleştirildiği sırada

Örgüte mensup bir militan banka çevresinde gözcülük görevi yapmış, soygunu takiben bankadan ayrılan Oktay ETİMAN ve arkadaşları çalışır vaziyette kendileri için bekletilen bir taksiye binerek olay yerinden uzaklaşmışlardır. Bu arada soyguna katılanlar Amerikalı Çavuşa ait otomobili yanlarında taşıdıkları benzin ile ateşleyip yakma yoluna gitmişler, gasp ettikleri parayı da bağlı oldukları THKP-C'si örgütü emrine vermişlerdir.

THKP-C'si mensuplarınca, banka soygunlarından sonra, eylemlerin kesafeti arttırılmış, ihtilâle müsait bir ortam yaratmak ve kendilerini olduğundan daha güçlü göstermek ve bu konuda kamu oyunda tedirginlik yaratmak ve güvenlik kuvvetlerine karşı milletin güvenini sarsmak amacı ile adam kaçıрма faaliyetlerine tevessül olunmuştur. Nitekim İstanbul şehir gerilla eylemlerini yürüten tim mensupları Oktay ETİMAN ve arkadaşları kendi aralarında toplanarak cemiyette çok yönlü etkileri olabilecek bir eylem ortaya koymayı kararlaştırmışlar, bu cümleden olarak, 4 Nisan 1971 günü akşamı Mete HAS'ın Suadiye'deki evine silah zoruyla girmeyi başarmışlardır. Bu timde görev alıp ilk planda eve girenler ev sahibesi Fezal HAS ile hizmetçisini silâhlı tehdit altında bulundurarak evde beklemeye başlamışlar, bir süre sonra Mete HAS, kızı Berna HAS ve Kadir HAS'ın eve geldiklerinde, örgüte mensup ve halen ölü bulunan bir militan Mete HAS'ı yandaki odaya götürerek arabasının anahtarını almış, kendilerinin banka soygunlarını ve diğer eylemleri yapan gruptan olduklarını beyanla kendisini götürüp 400.000 TL.sı fidye isteyeceklerini açıklamıştır. Bilâhare ev sakinlerinin akrabalarından Talip AKSOY, Fazilet AKSOY ve Yıldız SAYGAN'ın aynı eve gelmeleri üzerine bunlar da enterne edilmişler, bu sırada dışarıda bulunan Oktay ETİMAN ile yanındaki bir arkadaşı eve telefon ederek Osman Beyi istiyoruz parolası ile içerideki örgüt militanlarından biri ile konuşup saat 23.30 sıralarında bunlarda HAS'ların evine alınmışlardır. Oktay ETİMAN ve arkadaşları bundan sonra fidye konusunda ev sahipleri ile pazarlığa girişmişler, Mete HAS ve Kadir HAS'ın evdeki mevcut itibarıyla istenilen parayı hemen veremeyeceklerini ve fakat ertesi günü bulabileceklerini beyan etmeleri üzerine fidye karşılığı olarak Mete HAS ile misafiri ve akrabası Talip AKSOY'ü götürceklerini bildirmişler ve 5 Nisan 1971 günü saat 01.00 sıralarında Oktay ETİMAN ve üç arkadaşı Mete HAS ve Talip AKSOY'ü alarak örgüte ait Erenköy Taşmektep Sokaktaki Tenis Apartmanındaki daireye götürmüşlerdir. Buna ilaveten örgütün iki militanı HAS'ların evinde bırakılarak, bunlar tarafından anılan ev kontrol altında tutulmuş ve sonra bunların aralarında da nöbet değişikliği yapılmıştır. Neticede örgüte mensup iki militan

Kadir HAS'la beraber istedikleri 400.000 TL.lık fidyenin alınması için Şişli'deki yazıhaneye gitmişlerdir. Bu fidyenin 200.000 TL.sı sabahleyin yazıhanede, diğer 200.000 TL.sı ise öğleden sonra Etiler'de alınmıştır. Bundan sonra Oktay ETİMAN ve arkadaşları fidye karşılığı götürmüş oldukları Mete HAS ve Talip AKSOY'u gözlerini kapatarak örgüt mensubu ve halen ölü bulunan bir militanın kullandığı Anadol marka bir araba ile Fenerbahçe'de serbest bırakmışlardır.

Sürdürdükleri şehir gerillası eylemlerinde istedikleri anarşik ortamı sağlayan THKP-C'sine dahil Oktay ETİMAN ve arkadaşları toplumu daha fazla etkilemek ve toplumda daha sassyonel bir olay yaratmak amacıyla, bu defa, diplomatik sıfatı bulunan İsrail Devletinin İstanbul Başkonsolosu Efraim ELROM'un kaçırılmasını kararlaştırmışlardır. Bu konuda karar verilirken bir yandan da örgüt elemanları daha kolay saklanmak imkânlarını temin için ev tutma faaliyetlerine girişmişlerdir. Bu nedenle Nişantaşı'nda bulunan Hamarat Apartmanının 8 nci Dairesinin aylığı 1500 lira kira ile tutularak buraya sonya, karyola gibi eşyalar getirilip konulmuştur. Keza Fatih'te Seyhan Apartmanının 3 ncü Dairesi ve Şişli Duatetepe'de Çamlıca Apartmanının 8 nci Dairesi aynı maksatlar için kiralanmıştır. Kaçırılması kararlaştırılan İsrail Devleti İstanbul Başkonsolosunun oturduğu Seyhan Apartmanının özellikleri, Başkonsolosun eve geliş ve gidiş saatleri, binada oturan diğer kişilerin durumları vesair bilgiler tesbit edilmiş, nihayet Başkonsolosun kaçırılması için kullanılacak araba vesair eşyalarla ilgili diğer hazırlıklarda tamamlandıktan sonra 17 Mayıs 1971 günü Oktay ETİMAN ve arkadaşları Başkonsolosun oturduğu eve gelmişlerdir. Adı geçenler bir bahane uydurup içeriye girmişler, silah tehdidi ile kapıcıyı önlerine katarak Perihan BELE'nin dairesine çıkıp Perihan BELE ve hizmetçisini silah tehdidi altında tuttuktan başka apartmana gelen diğer ziyaretçi, şeyyar satıcı gibi kişileri de enterne etmişlerdir. Bu arada örgüte mensup bir militan caddede gözcülük yapmıştır. Saat 13.30 sıralarında Başkonsolosun apartmana gelmesi üzerine Oktay ETİMAN ve arkadaşları üstüne çullanmışlar, Efraim ELROM'un mukavemet etmesi karşısında Oktay ETİMAN tarafından tabancanın kabzesi ile başına vurulup yaralandıktan sonra adı geçen şahıs Perihan BELE'nin dairesine alınmıştır. Oktay ETİMAN ve arkadaşları marifetiyle Başkonsolosun elleri, ayakları ve ağzı bağlanarak bir hircun içine yerleştirilmeyi takiben dışarı çıkartılıp çalışır vaziyette kendileri için bekletilen Anadol marka bir taksiye konularak Nişantaşı'ndaki örgüte ait Hamarat Apartmanının 8 nci Dairesine getirilmiştir. Bu şekilde kaçırılıp Hamarat

Apartmanına getirilen Efraim ELROM'un başında Oktay ETİMAN'ında dahil olduğu kaçırma işini gerçekleştiren eylemciler tarafından sırasıyla nöbet tutulmuş ve bu arada evvelce alınan karar gereğince 17.5.1971 tarihli Amerikancı Bakanlar Kuruluna başlıklı aynen " Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, 1 Mayıs hareketinde Ortadoğu halklarının baş düşmanı Amerikan emperyalizminin maşası siyonist İsrail'in Türkiye Başkonsolosu olan vede ülkemizdeki siyonist hareketlerin organizasyonunda önemli rolü olan Efraim ELROM'u kaçırmıştır. Efraim ELROM'un hayatına karşılık derhal şu şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. 1- Tutuklu bulunan bütün devrimcilerin derhal serbest bırakılması (yer sonra bildirilecektir), 2- THKC'sinin 1 no.lu bülteninin 7.30, 13.00, 19.00 ve 22.45 TRT haber bültenlerinde 3 gün devamlı ve eksiksiz anons edilmesi, 3- Mühlet doluncaya kadar polisin ve diğer zabitanın hiçbir takibe girişmemesi ve aleyhte yayın yapılmaması (mühlet bu ultimatoma verildiği tarihten itibaren 3 gündür) şartlar yerine getirilmezse derhal Efraim ELROM kurşuna dizilecektir. (Mühlet 20.5.1971 saat 17.00'e kadar)" maddelerini muhtevi olan ve THKC'si merkez komitesi rumuzlu ve mühürlü evvelden hazırlanan bir bülten yayınlanmıştır. Bu bildiri de öne sürülen şartlar ise hükümetçe kabul edilmemiş, bundan sonra Sıkıyönetim Komutanlığınca İstanbul'da genel bir arama yapılmasına karar verilmiştir. 22.5.1971 tarihinde Sıkıyönetim Komutanlığınca radyolarda yayınlanan bu arama emri üzerine Efraim ELROM'un eylemciler tarafından bulundurulduğu evden alınarak bir başka eve nakledilmesi düşünülmüş, bu konu ile ilgili olarak Oktay ETİMAN ve arkadaşları tarafından araç temini gibi bazı faaliyetlere girişilmiştir. Ancak vaktin gecikmiş olması sebebiyle Oktay ETİMAN ve arkadaşları Başkonsolosun naklinden vazgeçerek öldürülmesi hususunda görüş birliğine varmışlar, bunu takiben Oktay ETİMAN tarafından Efraim ELROM'un el ve ayakları bağlanmış, Oktay ETİMAN'ın yanındaki bir arkadaşı da ağız ve gözünü bantlayıp evdeki eşyaları toplayarak evi terketme hazırlıklarını tamamladıktan sonra evdeki radyoyu sonuna kadar açmış ve 6.35 milimetrelik tabanca ile Efraim ELROM'un sağ kulak nahiyesine üç el ateş etmek suretiyle onu öldürmüştür. Bundan sonra bu eylemciler İstanbul'da muhtelif yerlere dağılıp saklanmışlardır.

Girişilen operasyonlarla THKP-C'si davası sanıklarından ilk anda yakalananların yargılandıkları bir sırada bunlardan üç kişi ile THKO'su isimli gizli örgüte mensup iki kişinin tutuklu oldukları Kartal Maltepe Askerî Ceza Evinden 29-30 Kasım 1971 günü gecesi kaçırılmışlardır. Bu olaydan sonra Yusuf KÜPELİ ve Münir Ramazan AKTOLGA ile örgütün diğer yöneticileri

arasında kısmen kişisel kısmen de ideolojik nedenlerle anlaşmazlık çıkmış, işbu anlaşmazlık örgüt genel ve merkez komite üyesi olan Yusuf KÜPELİ ve Münir Ramazan AKTOLGA'nın THKP'sinden ihraçlarıyla sonuçlanmıştır.

Askerî Ceza Evindeki tutuklulardan bir kısmının kaçırılmalarının gerçekleştirilmesini takiben THKP-C'si ile THKO'su mensupları bundan sonraki eylemlerini birlikte tesbit edecekleri bir stratejiye göre ortaya koymak için karara varmışlardır. Bunun üzerine THKO'su mensubu olup Askerî Ceza Eviden kaçırılan iki kişinin daha önce ve THKP-C'si mensubu olup Askerî Ceza evinden kaçırılan bir kişinin de bilâhare olmak üzere İstanbul'dan Ankara'ya intikâlleri sağlandıktan sonra, Ertuğrul KÜRKCÜ ile bu şahıslar THKP-C'si örgütü adına kiralananan Anıt Caddesindeki bir evde toplanmışlar ve sonuç olarak THKO'su davasında haklarında verilen ölüm cezaları kesinleşen Deniz GEZMİŞ ve arkadaşlarının bu cezalarının infazını önlemek amacıyla Ünye Radar Tesislerinde çalışan yabancı teknisyenlerin kaçırılmasını kararlaştırmışlardır. Ertuğrul KÜRKCÜ ve üç arkadaşı bu eylemi ortaya koymak için Ankara'dan ayrılıp 18 Mart 1972 günü Ünye'ye gelmişler, bunlar Ünye'de oturan ve Ünye Radar Tesislerinde çalışan İngiliz-Amerikalı teknisyenlerden üç kişiyi mahalli suç ortakları ve aynı ideolojiyi paylaştıkları arkadaşlarının yardımı ve silah tehdidi ile 26.Mart.1972 gecesi kaçırıp Tokat'ın Niksar İlçesi Kızıldere Köyüne getirmişler, burada Köy Muhtarının evine yerleşmişlerdir. Ertuğrul KÜRKCÜ ve arkadaşları yabancı uyruklu teknisyenleri kaçırıp götürürlerken " Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, Parlamentosu ve hükümetine " başlığını taşıyan 25.3.1972 tarihli aynen " Türkiye halkının en yurseven evlâtlarını, Avrupa İnsan Hakları Evrensel Beyanname-sini, 27 Mayıs Anayasasını çigneyerek tamamen ortaçağ engizisyon kurallarının ışığı altında yargılayarak asma niyetindediniz. Bugün Deniz GEZMİŞ, Yusuf ASLAN, Hüseyin İNAN arkadaşların hayatlarına kastedenler, 5-10 gün sonra da Ziya YILMAZ, Necmi DEMİR ve Kâmil DEDE ve öteki yurseven arkadaşlarınıza yöneleceklerdir..... 1972 Türkiye'sinin tek bir yurtseverin öncü savaşçısının oligarşisinin ipi ile hayatına son verilmek istenirse bu İngiliz ajanları da Devrimci öncülerinin yani bizlerin kurşunları ile yokolacaklardır.... Dünya halklarının baş düşmanı Anglo Amerikan Emperyalizminin Askerî Örgütü olan Nato'da görevli bu İngiliz ajanlarının hayatlarına karşılık şartlarımız açıktır : 1- İnfazlar derhal duracak; 2- Hiçbir yurtsever ve devrimci asılmayacaktır; 3- En çok 48 saat içerisinde bu konuda Türkiye radyolarında infazların durdurulduğu hakkında yayın yapılması şarttır. Bu şartlar yerine getirilmediği takdirde

kesin olarak bu İngiliz ajanları kurşuna dizilecektir. Bu, oligarşinin zulmüne , hainliğine, gaddarlığına , kan emiciliğine karşı bizlerin ilk ihtarıdır. İnfazlar yerine getirilirse şu iyi bilinsinki, ihtilalci misilleme sadece bu nato ajanlarının yok edilmesiyle bitmeyecektir. Bu sadece başlangıç ve ilk ihtardır. Bütün yurttaki zulmü, kana susayıcılığı tezgahlıyan bütün amerikancı köpeklere , hükümet yetkililerinden işkenceci köpeklere , amerikancı faşist generallerinden satılmış basının kaleşörlerine ...yaşasın Türkiye ihtilali, yaşasın ihtilalci cephe, kurtuluşa kadar savaş.." ibarelerini ve şartlarını muhtevi bildirimleri ilgili mercilere gönderilmesini temin için bazı şahıslara verdikleri gibi görünür yerlerde bırakmışlardır. Ertuğrul KÜRKCÜ ve arkadaşları güvenlik kuvvetleri tarafından izlerinin bulunması ve kuşatılmaları üzerine yapılan uyarı ve ikazlara rağmen teslim olmayı reddetmişler, önce ellerinde ve rehine bulunan üç yabancı uyruklu teknisyeni öldürerek , bilahare güvenlik kuvvetleri ile silahlı çatışmaya girmişlerdir. Çatışma sonunda bu olayda bulunanlardan yalnız Ertuğrul KÜRKCÜ sağ olarak ele geçmiş , diğerleri ise ölmüştür.

Mahkeme hükmünde, dava konusu olayların ve yukarıda değinilen bir kısım sanık eylemlerinin sübutu tayin ve takdir edilirken genel olarak hazırlık soruşturması sırasındaki sorgulara ağırlık verildiği görülmüştür. Ancak ikrar ve itiraf mahiyetindeki bu hazırlık beyanları mücerret olarak değil, tanık beyanları, arama, teşhis , yüzleştirme ve tesbit tutanakları , ölüm muayene , otopsi ve ekspertiz raporları, resmi belge ve ele geçirilen suç eşyası gibi diğer delillerle birlikte ele alınıp değerlendirilmiştir.

Her ne kadar sanıklar , duruşmadaki sorguları sırasında hazırlıkta verdikleri ifadelerini -hür iradeleri ürünü olmadığından bahisle - reddetmişlersede , kendilerine emniyette, askeri savcılıkta ve tutuklama mahkemesinde "dayak ve işkence gibi " baskı yapıldığına dair inandırıcı belge ve delillere tesadüf edilmemekte , böylece onlar tarafından öne sürülen bu iddialar kavli mücerretten ileri gitmemektedir. Dolayısıyla sanıkların hazırlık ifadelerinin daha samimi ve doğru olduğu, bilahare bir araya gelip temas etmeleri neticesi bu ifadelerini değiştirdikleri görülmektedir. Nitekim sanıkların yakalandıklarında emniyet ve askeri savcılık marifetiyle ayrı ayrı ve teferruatlı biçimde tesbit olunan ikrarı muhtefi ifadeleri , birbirlerinin ifadeleriyle de teyid ve takviye edilmekte ve olayların akışına da uygun düşmektedir.

Bu itibarla sanık ikrarlarını , askeri savcılık sorgularıyla sınırlı olarak , objektif ölçüler içerisinde ve diğer delillerle olan münasabetini gözden uzak tutmayacak biçimde

nazarı dikkate aldığı müşahade olunan mahal mahkemesinin delilleri ve ikrarı değerlendirme konusunda bir isabetsizliğe düşmediği anlaşılmış ve hükümde belirtilen sanık eylemlerinin sübutu ile ilgili kabul ve değerlendirilmeye herhangi bir yanılma ve zaaf olmadığı sonuca varılmış, dolayısıyla sanıklar müdafince sübuta yöneltilen temyiz itirazlarında kabule değer nitelikte bulunmamıştır.

TAVSİF :

Haklarında T.C.K.nun 141/5 nci maddesine göre uygulama yapılan sanıklar açısından ;

THKP-C'si bakımından özellik gösteren iki aşamalı bir örgütsel bünye söz konusudur. THKP-C'si , kendi çevresinde marksist-Leninist düşünceye dönük bir birleşmeyi (cemiyet haline gelmeyi) temin edinceye kadar sürdürdüğü kadro , teşkilat, genişleme ve üyeleri eğitme faaliyetleri belirli bir fikir düzeyindeki çalışmayı ifade etmektedir. Mezkûr örgüt, bu aşama ile elde ettiği ve kendi ideolojisi çevresinde birleşmeyi (cemiyet haline gelmeyi) başararak topladığı kişileri, aynı düşünceleri gerçekleştirme amacıyla hareket alanına intikal ettirmiş bulunmaktadır. Fikir düzeyinde olduğu gibi , hareket düzeyinin kapsamında başlangıçta saptanmış bulunduğu , ulaşılacak hedef , proleterya diktatörlüğünü kurabilmek uğrunda , proleterya ihtilalini gerçek kılacak , halk savaşına yol açacak silahlı eylemler dizisi olan hareket halidir. Yukarıdaki açıklamalarla anlaşılıyor ki , fikir ve hareket kıstası açısından THKP-C'si belirli bir safhaya kadar fikir örgütü , aynı fikirlerin uygulanmasına geçilmesinden itibaren ortaya konan silahlı eylemler sonucu olarak bir hareket örgütüdür.

Aslında THKP-C'si etrafında kümelenmiş olan sanıkların somut fiil ve faaliyetleriyle ifadesini bulan bu gelişim karşısında , her sanıkla ilgili bölümde ayrı ayrı belirtildiği üzere , THKP-C'si içerisinde bir kısım sanıklar hakkında T.C.K. nun 141/1-5 maddesi düzeyinde fikir örgütü çalışması , diğer bir kısım sanıklar hakkında da tesbit edilen ilkelerin uygulanması yönteminde , hareket safhasında faaliyetleri söz konusu bulunmaktadır.

Bu itibarla , mevzu davada THKP-C'sinin askeri kesimi olarak oluşturulan Hava Kuvvetleri Proleter Devrimci Örgütü ile bu örgüte bağlı Hava Harp Okulu Marksist-Leninist Öğrenci Örgütüne amacını bilerek ve benimseyerek üye sıfatıyla giren, ancak söz konusu örgütün kurucusu oldukları veya faaliyetlerini tanzim veya sevk ve idare ettikleri yahut bu hususlarda yol gösterdikleri kesinlikle tesbit edilemeyen , aibat ödemenin

ASLI KOPYA
W. Uluç

ötesinde etkin bir faaliyetleri görülme-
yen sanıklardan bir kısmının fiillerinin mahal mahkemesince T.C.K.nun 141/5 nci maddesi içerisinde mütalaa edilmesinde herhangi bir yanılma ve zaaf müşahade edilmemiş , komutan ile askeri savcının bu noktaya temas eden temyiz itirazlarında bir haklılık bulunmamıştır.

Haklarında T.C.K.nun 146 nci maddesine göre uygulama yapılan sanıklar açısından ;

Dava sanıklarından bazılarının eylemleri ile ilgili olarak suç vasfı tayin edilirken, THKP-C'si ismindeki gizli silahlı cemiyet mensuplarının, örgütün kuruluşundan beri devam edegelen ve Marksist-Leninist bir sistem kurmak amacıyla Anayasa nizamını cebren ihlale teşebbüs mahiyetinde bulunan fiilleri gözönüne alınmış , değerlendirme buna göre yapılmıştır.

Anılan örgüt mensuplarından başlangıçta Kamil DEDE ile arkadaşları, daha sonra Ziya YILMAZ İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 No.lu Askeri Mahkemesinden verilen , Askeri Yargıtay Daireleriyle Daireler Kurulundan geçmek suretiyle kesinleşen kararlarla Anayasayı tağyir, tebdil veya ilgaya cebren teşebbüs suçundan dolayı T.C.K.nun 146 nci maddesinin muhtelif fıkralarına göre mahkum edilmişlerdir. O itibarla THKP-C'si adli kuruluşunda söz konusu madde kapsamı içerisindeki fiilleri gerçekleştirmek üzere kurulmuş, Anayasa nizamını cebren ihlali amaç edinmiş bir örgüt niteliğinde olduğu yargı organlarınca kabul ve tescil edilmiş bulunmaktadır.

Bu bakımdan sübut ile ilgili bölümde işaret olunduğu üzere aynı örgüte mensub oldukları kabul edilen bu davanın bir kısım sanıklarının eylemleride T.C.K.nun 146 nci maddesini ihlal edici nitelikte görülmüştür.

Sanıklardan Ertuğrul KÜRKÇÜ ve Yusuf KÜPELİ müdafileri Avukat Cevat ERCİŞLİ ile Avukat Turgan ARINIR , temyiz itirazlarında , T.C.K.nun 146 nci maddesinde yer alan gaye suçunun işlenmesi maksadına matuf olmak üzere kurulmuş bir silahlı çetenin mevcudiyetinden bahsedilebileceğini , hazırlık hareketleri dışına henüz çıkmış olmadığını , keza elverişli vasıtalarla icraya başlanmadığını , binaenaleyh sanık eylemlerinin T.C.K.nun 146 nci maddesi kapsamında değil , 168 ve 499/2 maddeler içerisinde değerlendirilmesi icabettiğini ifade etmişlerse de yukarıda hülasa olunan gerekçe karşısında vaki itirazlar kabule şayan görülmemiştir.

Diğer davalara konu teşkil eden ve gerekçeli hükümde temas olunan müteaddit eylemlerle hazırlık hareketleri sınırını esasen aşmış ve elverişli vasıtalarla icra hareketlerine başlamış bir örgütün mensubu olan sanıklardan bazılarının

yukarıda açıklanan fiillerini T.C.K.nun 168 ve 499/2 maddeleri kapsamında mütalea etmeyen mahal mahkemesi hükmünde bu yünden bir isabetsizlik mevcut değildir.

TAKDİRİ TAHFİF SEBEBİ :

Davaya konu olmuş olayların içinde yer alanlar kendilerine yükletilen eylemlerin kanunları zedeleme derecesine göre cezai sorumluluk altında bulundurulurlar.

Kanunun doğrudan doğruya en ağır ceza ile cezalandırıldığı bir kişinin fiilinin ağırlığı yine kanun metninde açıklık kazanmış ise çeşitli fiillerin birlikte işlenmesine önayak olan yada doğrudan doğruya fiilleri işliyenlerin kendi aralarında kıyası bir sınıflandırılmaya tabi tutulması son derece hatalıdır. Anayasa tebdil , tağyir veya ilgaya yönelik suç işleyenlerin cezalarının ferdileştirilmesinde tek eylem söz konusu olabileceği gibi, bir çok eylemlerde birbirini takibetmiş olabilir. Fiil toplu suçlardan olmadığına göre birden fazla fiil işlemek imkanı bulamamış bir kişi ile bir çok eyleme girişmiş kişi arasında tek fiilin faili aleyhine bir fark bulunmasında mümkündür. Bu itibarla gerekçeli hükümde zikredilen fiillerin kesafeti salım bir ağırlaştırıcı sebep olmadığı gibi, sanık aleyhine takdiren tahfif yoluna gitmemenin gerekçesinde olamaz.

Kaldığı T.C.K.nun 59 ncu maddesinin uygulanması mahkemenin takdirine ait olmakla beraber , uygulama ile ilgili gerekçenin şumullü , mukni ve yeterli olması zorunludur. Ölüm cezasını müstelzim bir suçun sanığına terdip edilecek cezanın ferdileştirilmesinde takdiri tahfif sebepleri bilhassa önem kazanır. Uygulama için ceza kanunları bir ölçü koymamıştır.

Ancak ,çeşitli Yargıtay İçtihatları fiile veya faile bağlı sebeplerin varlığını takdiren cezayı hafifletmede genel ölçü derecesine getirmiştir. Askeri mahkemenin uygulamasında T.C.K.nun 59 ncu maddesinden faydalandırmayı uygun görmediği sanık Ertuğrul KÜRKCÜ ve Sanık Oktay ETİMAN'ın kişi olarak takdiri ceza indirimine lâyık olmadıkları sorgu ve savunmaları, duruşmalardaki tutum ve davranışları açısından ele alınarak sonuca gidildiğinden isabetsiz telâkki edilemez. Ancak fiilin işlenmesindeki etkenler kesafet derecesini ortadan kaldıracak boyutlara ulaşmaktadır. Şöyle ki 1968 yılında dünyanın ileri ülkelerinde görülen toplu öğrenci hareketlerinin Türkiye'yi de etkisine alması, derece derece varlığını belirgin hale getirerek şiddet eylemine dönüşüp bazı Latin Amerika ülkelerinin taklit edilir olması, Marksist tecrü etrafında örgütlenilmesi, bir kısım örgütlerin yasal yolları basamak yapmaları o günün ortamdaki bazı elverişli durumlardan ileri gelmiştir. 1971 başlarında Anayasa kuralları metnindeki kelime ve deyimlerin anlam-

larının kahve köşelerinden Devlet Başkanına kadar çeşitli yorum ve münakaşasının yapıldığı yıldır. Çeşitli yayınların etkisinde, sefaletle saadetin aynı ülkede yaşadığını gören genç öğrencinin otoriteyi güvensiz ve inancını da yitirmiş haliyle belirli bir yöne itilmesi, tek taraflı şartlandırılması elbette kolaylaşır. Burada ortaya müsebbib çıkar. Dava konusu olayda müsebbib, yani müsevvik veya azmettiren sıfatıyla yargılanan kişi bulunmamaktadır. Şu halde hazırlanan ortamda beliren sanıklar için ölüm cezasının uygulanması, dava dışı ve fakat gerçekte suç faili kişilerin bir yerde tasvip görmesi ve hatta taltif edilmesidir. Bu yönü ile fiile bağlı sayılamıyacak birçok hafifletici sebep varken bilâkis fiile bağlı sebeplerin tahfihi önlediğini kabul etmek takdirde çelişkiye düşmek olur. İzah olunan durum karşısında sanıklardan Ertuğrul KÜRKCÜ ve Oktay ETİMAN'ın cezalarının tertibinde T.C.K.nun 59 ncu maddesinin uygulanmamasında takdir hatası bulunduğu kanaatine varılmıştır.

TAKDİRİ ŞİDDET SEBEBİ :

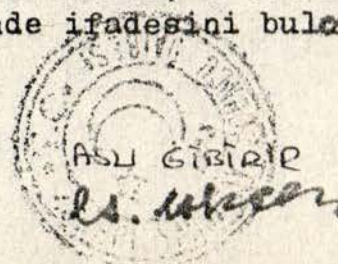
Kanunlarda fiile tertip edilen cezanın aşağı haddinden yukarı çıkılmasını gerektiren sebepler açıkca gösterilmediğine göre, fiile uyan ceza miktarının tayin ve tesbiti keyfiyeti davanın esasına bakan mahkemelerin genel takdir haklarına taallük etmektedir. Bu mahiyeti itibariyle bu yetkiye taarruz mümkün değilse de bu güne kadar istikrarlı uygulama bu hakkın dahi temiz kontrolüne tabi olduğu yolundadır. Bu nedenle gösterilen takdiri şiddet sebebinin kanuna ve maksada uygun olup olmadığının kontrolü yapılmaktadır.

İnceleme konusu hükmün takdiri şiddet sebebi yönünden tetkikine gelince; Mahkemece sanıklardan Mehmet ALKAYA, Zafer KUTLU, Hüseyin YAVUZ ve Oğuz ETÇİ haklarında T.C.K.nun 146/3 ncu maddesi mucibince uygulamaya gidildiğinde, anılan sanıkların fiilleri dolayısıyla " şöför Mesut ERDİNÇ'in havasızlığa maruz kalıp ölmesi " cezanın aşağı haddinden uzaklaşılmasına sebep olarak gösterilmiş bulunmaktadır. Gösterilen takdiri şiddet sebebinin, fiil ile husule gelen neticenin vahametine ilişkin olduğu, müsnet suçun unsurları ile uzak yakın münasebeti bulunmadığı aşikârdır. Fiil ile husule gelen neticenin vahametine değinen takdiri şiddet sebebi kanunun ruhuna uygunluk arzettiği cihetle, sanık Mehmet ALKAYA, Zafer KUTLU, Hüseyin YAVUZ ve Oğuz ETÇİ hakkında vaki uygulamada bu yönden herhangi bir takdir hatası müşahade edilmemiştir.

Sanıkların durumu ayrı ayrı incelendiğinde :

1- Sanık Ertuğrul KÜRKCÜ :

THKP-C'sinin genel komite üyesi olarak, sanık Ertuğrul KÜRKCÜ'nün T.C.K.nun 146 ncu maddesinde ifadesini bulan T.C.

Anayasasının tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya cebren teşebbüs etmek zımında, ezöümle, Ziraat Bankasının Ankara Küçükesat/^{subesi}soygunu, şöför Mesut ERDİNÇ'in ölümlü ve teşebbüs derecesinde kalan Ziraat Bankasının Ankara Bahçelievler/^{subesi}soygunu, Oktay ETİMAN ve arkadaşlarından oluşun timin İstanbul'da silahlı eylemlerine devam etmek üzere Ankara'dan İstanbul'a intikalleri konusunda alınan kararlara ; bu arada THKP-C'sinin oluşturulması, isminin tesbiti, parti bildirilerinin hazırlanması, stratejisinin belirlenmesi, THKP-C'sine yapılan 100.000 TL.lık yardımın alınarak örgüt hizmetlerine harcanması gibi faaliyetlere ve ayrıca Ünye'den yabancı uyruklu teknisyenlerin kaçırılmaları eylemlerine ve Niksar'ın Kızılderre Köyünde bir evde öldürölmelerine ilişkin kararlara katıldığı dosya münderecatı ve mevcut deliller ile anlaşılmaktadır.

Mahal Mahkemesince sanığın sübuta eren Anayasayı ihlâl teşebbüs suçunda maddi asli fail olarak kabul edilip fiillerinin T.C.K.nun 146/1 nci maddesi kapsamında görülmesinde, irad ve ikâme olunan delillerin bütünüyle değerlendirilmesinde inceleme konusu hükmü mualllel kılan herhangi bir zaaf ve hataya rastlanmamıştır. Bu itibarla sanık vekillerinin suç kastına, sübuta ve suç vasfına yönelen temyiz itirazları varit ve kabul değeri bir muhteva taşımamaktadır.

Bununla beraber, mahkemece bu sanık hakkında T.C.K.nun 59 ncu maddesinin uygulanmamasına karar verilirken, sadece sanığın " örgüt içindeki yeri, örgütsel faaliyetlerinin keşafeti ile vahamet derecesine " istinat edilip, takdiri tahfif müessesinin incelendiği genel bölümde belirtildiği gibi müsnet fiilin işlendiği tarihlerde Türkiye'deki ortamın nazarı itibare alınmamış olmasında kanunî isabet görülmemiş ve müttehaz hükümde bu yöden takdir hatası bulunduğu sonucuna varılmıştır.

2- Sanık Oktay ETİMAN :

THKP-C'sinin bir üyesi olan sanık Oktay ETİMAN'ın, T.C. Anayasasını ihlâl kastı içinde onu tağyir ve tebdil veya ilgaya matuf cebri teşebbüs eylemlerine giriştiği, bu cümleden olarak, Ziraat Bankası Ankara Küçükesat Şubesinin soyulması, Türk Ticaret Bankası İstanbul Erenköy Şubesinin soyulması, Mete HAS ve Talip AKSOY'un kaçırılarak fidye alınması, İsrail Devletinin İstanbul Başkonsolosu Efraim ELROM'un kaçırılarak öldürölmesi eylemlerine fiilen iştirak ettiği, ayrıca örgüt mensuplarına sahte nüfus cüzdanı düzenlediği ve silah temin ettiği dosya münderecatı ve mevcut deliller ile anlaşılmaktadır.

Mahal Mahkemesince, sanığın sübuta eren Anayasayı ihlâl teşebbüs suçunda maddi asli fail olarak kabul edilip fiillerinin T.C.K.nun 146/1 nci maddesi kapsamında görülmesinde, irad

ASLI GİBİDİR
Es. M. K. K.

ve ikame olunan delillerin bütünüyle değerlendirilmesinde inceleme konusu hükmü mualllel kılan herhangi bir zaaf ve hataya rastlanmamıştır. Dolayısıyla müttehaz hükümde sübut, suç kastı ve tavsif bakımından tam bir isabet bulunmaktadır.

Bununla beraber, mahkemece bu sanık hakkında T.C.K.nun 59 ncu maddesinin uygulanmamasına karar verilirken, sadece " sanığın içinde bulunduğu fiillerin vahameti ve yaratılan tehlikenin ağırlığı ile tüm objektif ve sübjektif hallerine " istinat edilip, takdiri tahfif müessesesinin incelendiği genel bölümde belirtildiği gibi müsnet fiilin işlendiği tarihlerde Türkiye'deki ortamın nazarı itibare alınmamış olmasında kanunî isabet görülmemiş ve müttehaz hükümde bu yönden takdir hatası bulunduğu kanaat ve sonucuna varılmıştır.

3- Sanık Yusuf KÜPELİ :

THKP-C'si genel komite ve merkez komite üyesi olan sanık Yusuf KÜPELİ'nin, T.C.K.nun 146/1 nci maddesinde yazılı T.C.Anayasasının tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya cebren teşebbüs etmek zımında, ezcümle, Ziraat Bankası Ankara Küçükkesat Şubesinin soyulması, şöför Mesut ERDİNÇ'in ölümü ve teşebbüs halinde kalan Ziraat Bankası Ankara Bahçelievler Şubesinin soyulması, Oktay ETİMAN ve arkadaşlarından oluşan timin İstanbul'da silahlı eylemlerine devam etmek üzere Ankara'dan İstanbul'a intikâlleri konusunda alınan kararlara; bu arada söz konusu örgütün genel stratejisinin tayin ve tesbiti, eylemlerin hazırlanıp planlanması ve yürütülmesi ile ilgili faaliyetlere katıldığı, ayrıca örgüte silah temin ettiği, THKP-C'si davasının tutuklu sanıklarından bazılarının Kartal Maltepe Askerî Ceza Evinden kaçmaları için yürütülen faaliyetleri organize ettiği, İstanbul'daki örgütsel faaliyetleri planladığı, ideolojik ayrılıkları sebebiyle partiden ihraçlarını takiben Münir Ramazan AKTOLGA ve Sina ÇİLADIR ile birlikte yeniden örgütlenme faaliyetlerinin içine girdiği dosya münderعاتı ve mevcut deliller ile anlaşılmaktadır.

Mahal Mahkemesince, bu sanığın sübuta eren Anayasayı ihlâlâ teşebbüs suçunda maddî aslî fail olarak kabul edilip fiillerinin T.C.K.nun 146/1 nci maddesi kapsamında görülmesinde ve işbu madde mucibince tecziyesi cihetine gidilmesinde, işlediği fiillerden ve şahsından gelen takdiri azaltıcı sebebin varlığına binaen hakkında T.C.K.nun 59 ncu maddesinin tatbik edilmesinde, irat ve ikâme olunan delillerin bütünüyle değerlendirilmesinde, dava ve hükme konu müttehaz edilen fiillerinin 1803 sayılı Af Kanununun 1/B maddesi içinde mütalâası ile müebbet ağır hapis cezasının 24 yıl ağır hapse çevrilmesinde inceleme konusu hükmü mualllel kılan herhangi bir zaaf ve hataya rastlanma-

mıştır. Bu itibarla sanık vekillerinin sübuta, suç kastına, tavsife ve uygulamaya yönelen temyiz itirazları kabule değer nitelik taşımamaktadır.

4- Sanık Münir Ramazan AKTOLGA :

THKP-C'sinin genel komite ve merkez komite üyesi olarak sanık Münir Ramazan AKTOLGA'nın, T.C.K.nun 146 nci maddesinde ifadesini bulan T.C.Anayasasının tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya cebren teşebbüs etmek zımında, ez-cümle, Ziraat Bankasının Ankara Küçükkesat Şubesi soygunu, şö-för Mesut ERDİNÇ'in ölümü ve teşebbüs halinde kalan Ziraat Ban-kasının Ankara Bahçelievler Şubesi soygunu, Oktay ETİMAN ve ar-kadaşlarından oluşan timin İstanbul'da silâhli eylemlerine de-vam etmek üzere Ankara'dan İstanbul'a intikâlleri konusunda a-lınan kararlara katıldığı, Mete HAS ve Talip AKSOY'un kaçırıl-masından elde edilen paradan 130.000 TL.sını alarak numaraları tesbit edilmemiş paralarla değiştirilmesi için Orhan SAVAŞÇI'ya verdiği, Ankara'dan İstanbul'a gidişlerinin birinde İstanbul'da-ki örgüt mensuplarınca kullanılmak üzere bomba ve tabanca götür-düğü, THKP-C'si davasının tutuklu sanıklarından bazılarının Kar-tal Maltepe Askerî Ceza Evinden kaçmaları için sürdürülen faali-yetlere ve görüşmelere iştirak ettiği, İstanbul'daki örgütsel faaliyetleri yeniden düzenlediği, Kartal Maltepe Askerî Ceza E-vinden kaçan örgüt mensuplarına İstanbul'a giden Yusuf KÜPELİ ile silah ve cephane gönderdiği, ideolojik ayrılık sebebiyle partiden ihraçlarını takiben Yusuf KÜPELİ ve Sina ÇILADIR ile birlikte yeniden örgütsel faaliyetlere giriştiği dosya mündere-catı ve mevcut deliller ile anlaşılmaktadır.

Mahal Mahkemesince, bu sanığın sübuta eren Anayasayı ih-lâle teşebbüs suçunda maddî aslî fail olarak kabul edilip fiil-lerinin T.C.K.nun 146/1 nci maddesi kapsamında görülmesinde, iş-bu madde mucibince tecziyesi cihetine gidilmesinde, işlediği fiillerden ve şahsından gelen takdiri azaltıcı sebebin varlığı-na binaen hakkında T.C.K.nun 59 ncu maddesinin tatbik edilmesin-de, irat ve ikame olunan delillerin bütünüyle değerlendirilme-sinde, dava ve hükme konu ittihaz edilen fiillerinin 1803 sayı-lı Af Kanununun 1/D maddesi içinde mütalâasıyla müebbet ağır hapis cezasının 24 yıl ağır hapse çevrilmesinde inceleme konusu hükmü muallâk kılan herhangi bir zaaf ve hataya rastlanmamış, müttehaz hükmün sübut, suç kastı, tavsif ve uygulama bakımından isabetli olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

5- Sanık Orhan SAVAŞÇI :

THKP-C'sinin kurucularından olan sanık Orhan SAVAŞÇI'nın T.C.K.nun 146/1 nci maddesinde yazılı T.C.Anayasasının tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya cebren teşebbüs

etmek zımında, ezotikle, söz konusu örgütün yas kuruluşlarla desteklenmesi gayesi ile sol fikirlere sempati duyan Hava Kuvvetlerine mensup asker kişilerle ilişkilen kurup bunlar arasında hücre sistemini esas alan Marksist-Leninist nitelikteki örgütlerin oluşturulmasını ve bu örgütlerin Hava Kuvvetleri Proleter Devrimci Örgütünde THKP-C'si bünyesi içerisinde yer almasını sağladığı, Ziraat Bankasının Ankara Küçükkesat Şubesi soygunundan elde edilen ve sarf ve muhafazası için kendisine verilen 48.669 TL.sı ile örgüte silah temini ve ev kiralanması konularındaki müzakerelere ve Oktay ETİMAN ile arkadaşlarındaki oluşan timin İstanbul'da silahlı eylemlerine devam etmek üzere Ankara'dan İstanbul'a intikalleri konusunda alınan kararlara katıldığı, Mete HAS ve Talip AKSOY'un kaçırılmasında elde edilen paradan 130.000 TL.sını alarak numaraları tesbit edilmemiş paralarla değiştirilmesini sağladığı, THKP-C'si davasına tutuklu sanıklarından bazılarının Kartal Maltepe Askeri Ceza Evinde kaçmaları için girişilen faaliyetleri organize ettiği, örgütün yurt dışı kuruluşlarla ilişkisini sürdürmek gayesi ile Türkân ŞAHİN'i uçakla Paris'te bulunan kız kardeşi ve Mahir ÇAYAN'ın eşi Gülten ÇAYAN'ın yanına gönderdiği, örgütün yönetici kadrosu arasında beliren ideolojik ayrılıkla Ertuğrul KÜRKÇÜ ve arkadaşları safında yer alıp Yusuf KÜPELİ ile Münir Ramazan AKTOLGA'nın partiden ihraçları konusundaki kararlara katıldığı, Mehmet ALKAYA ve arkadaşları ile birlikte yapılan Türkiye'nin her bölgeye ayrılması ve örgüt için gerekli silah, cephaneye ve malzeme temini ve depolanması, sivil ve asker kadrolardan oluşacak timlerin teşkil edilmesi konularındaki müzakerelere ve alınan kararlara katıldığı, örgüte silah temini yönünde sürdürülen faaliyetlerin hızlandırılması konusunda çeşitli girişimlerde bulunduğu dosya müdarecatı ve mevcut deliller ile anlaşılmaktadır.

Mahal Mahkemesince, bu sanığın sübuta eren Anayasayı ihlâl teşebbüs suçunda maddî aslî fail olarak kabul edilip fiillerinin T.C.K.nun 146/1 nci maddesi kapsamında görülmesinde ve işbu madde mucibince tecziyesi cihetine gidilmesinde, işlediği fiillerden ve şahsından gelen takdiri azaltıcı sebebin varlığına binaen hakkında T.C.K.nun 59 ncu maddesinin tatbik edilmesinde, irat ve ikame olunan delillerin bütünüyle değerlendirilmesinde, dava ve hükme konu ittihaz edilen fiillerinin 1803 sayılı Af Kanununun 1/D maddesi içinde mütalaası ile müebbet ağır hapis cezasının 24 yıl ağır hapse çevrilmesinde inceleme konusu hükmü mualllel kılan herhangi bir zaaf ve hataya rastlanmamış, müttehas hükmün sübut, suç kastı, tavsif ve uygulama bakımında isabetli olduğu sonuç ve kanaatine varılmış ve sanık müdafinin temyiz itirazı varit ve kabule değer nitelikte bulunmamıştır.

6- Sanık Oğuz ETÇİ :

THKP-C'si üyesi olan sanık Oğuz ETÇİ'nin, THKP-C'sine mensup bulunan ve Anayasa düzenini tağyir ve tebdil ve ilgaya teşebbüs suçunu aslı fail olarak işledikleri saptanan kimse-lerle aynı gayeyi paylaşarak onları dektelemek ve yardımda bulunmak suretiyle gaye suçun icrasını kolaylaştırdığı, bu cüm-leden olarak, teşebbüs derecesinde kalan Ziraat Bankasının An-kara Bahçelievler Şubesi soygununda kullanılmak üzere taksisi gıasp edilen şöför Mesut ERDİNÇ'in örgüt adına kiralanana evde bağlanarak alıkonulması ve havasızlığa maruz kalarak ölmesi ile sonuçlanan olaya katıldığı, ayrıca örgütün Ankara ve İzmir üniteleri arasında kuryelik yaptığı dosya münderecatı ve mevout deliller ile anlaşılmaktadır.

Komutanlıkça ve Askerî Savcılıkça yukarıda belirlenen maddî vakıaların değerdendirilmesinde sanığın fiilleri ile iza-fe edilen suçun T.C.K.nun 146/3 ncü maddesinin değil 146/1 nci maddesi kapsamında bulunduğu ileri sürülerek aleyhe temyize ge-linmiş ise de; bu sanığın banka soygun kararının alınması, plan-lanması ve uygulanması safhalarına bizzat katılma gibi bir duru-munun söz konusu olmaması, fiilinin gaye suçun icrasını kolay-laştırmak için ikinci derecedeki faaliyetlerden ibaret bulunma-sı karşısında sanığın fiilini T.C.K.nun 146/1 nci maddesine uy-gun mütalâa etmek mümkün görülmemiştir.

Mahal Mahkemesince, bu sanığın sübuta eren Anayasayı ih-lâle teşebbüs suçunda maddî fer'i fail olarak kabul edilip fiil-lerinin T.C.K.nun 146/3 ncü maddesi kapsamında görülmesinde ve işbu madde mucibince fiiline bağı şiddet sebebi gösterilmek su-retiyle yazılı olduğu şekilde tecziyesi cihetine gidilmesinde, irat ve ikame olunan delillerin bütünüyle değerdendirilmesinde ve 1803 sayılı Af Kanununun 2/A maddesinde yer alan T.C.K.nun 146/3 ncü maddesi ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesince veri-len iptâl kararı gözönünde tutularak 1803 sayılı Af Kanununun İ/C maddesi mucibince mürettep cezasından 12 yılının indirilme-sinde inceleme konusu mahkûmiyet hükmünü mualllel kılan herhan-gi bir zaaf ve hataya rastlanmamış, müttehaz hükmün sübut, suç kastı, tavsif ve uygulama bakımından isabetli olduğu sonuç ve kanaatine varılmış, komutanın ve Askerî Savcının tavsif ve uy-gulamaya ve sanık müdafinin sübuta müteveccih temyiz itirazları varit ve kabule değerd nitelikte bulunmamıştır.

7- Sanık Zafer KUTLU :

THKP-C'sinin üyesi olan sanık Zafer KUTLU'nun, THKP-C'sine mensup bulunan ve Anayasa düzenini tağyir ve tebdil veya ilgaya teşebbüs suçunu aslı fail olarak işledikleri saptanan kimselerle aynı gayeyi paylaşarak onları dektelemek ve yardımda

bulunmak suretiyle gaye suçun icrasını kolaylaştırdığı, bu cümleden olarak teşebbüs halinde kalan Ziraat Bankasının Ankara Bahçelievler Şubesi soygununda kullanılmak üzere taksisi gasp edilen şoför Mesut ERDİNÇ'in örgüt adına kiralanan evde bağlanarak alıkonulması ve havasızlığa maruz kalarak ölmesi ile sonuçlanan olaya katıldığı, ayrıca örgütün sevk ve yöneticilerinden aldığı talimat ve görevleri yerine getirdiği dosya münderecatı ve mevcut delillerle anlaşılmaktadır.

Komutanlıkça ve Askerî Savcılıkça yukarıda belirlenen maddî vakıaların değerlendirilmesinde, sanığın fiilleriyle izafe edilen suçun T.C.K.nun 146/3 ncü maddesinin değil 146/1 nci maddesi kapsamında bulunduğu ileri sürülerek aleyhe temyize gelinmiş ise de; bu sanığın banka soygun kararının alınması, planlanması ve uygulanması safhalarına bizzat katılma gibi bir durumunun söz konusu olmaması, fiilinin gaye suçun icrasını kolaylaştırmak için ikinci derecedeki faaliyetlerden ibaret bulunması karşısında sanığın fiilini T.C.K.nun 146/1 nci maddesine uygun mütalâa etmek mümkün görülmemiştir.

Mahal Mahkemesince, bu sanığın sübuta eren Anayasayı ihlâlâle teşebbüs suçunda maddî fer'i fail olarak kabul edilip fiillerinin T.C.K.nun 146/3 ncü maddesi kapsamında görülmesinde ve anılan madde gereğince fiiline bağlı şiddet sebebi gösterilmek suretiyle yazılı olduğu şekilde tecziyesi cihetine gidilmesinde, 1803 sayılı Af Kanununun 2/A maddesinde yer alan T.C.K.nun 146/3 ncü maddesiyle ilgili olarak Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararı gözönünde tutularak 1803 sayılı Af Kanununun 1/C maddesi mucibince mürettep cezasından 12 yılının indirilmesinde, irat ve ikane olunan delillerin bütünüyle değerlendirilmesinde inceleme konusu mahkûmiyet hükmünü muallâel kılan herhangi bir hata ve zaafa rastlanmamış, müttehaz hükmün sübut, suç kastı, tavsif ve uygulama bakımından isabetli olduğu sonuç ve kanaatine varılmış, dolayısıyla komutanın ve askerî savcının tavsif ve uygulamaya müteveccih temyiz nedenleriyle sanık müdafininin temyiz itirazı varit ve kabule değer nitelikte bulunmamıştır.

8- Sanık Mehmet ALKAYA :

THKP-C'sinin aktif elemanlarından olan sanık Mehmet ALKAYA'nın, THKP-C'sine mensup bulunan ve Anayasa düzenini tağyir ve tebdil veya ilgaya teşebbüs suçunu aslî fail olarak işledikleri saptanan kimselerle aynı gayeyi paylaşarak onları desteklemek ve yardımda bulunmak suretiyle gaye suçun icrasını kolaylaştırdığı, bu cümleden olarak, sol fikirlere sempati duyan Hava Kuvvetlerine mensup asker kişiler arasında hücre sistemini esas alan Marksist-Leninist nitelikteki örgütlerin oluşturulması, bunların Hava Kuvvetleri Proleter Devrimci Örgütü

adı altında birleştirilmesi çalışmalarına ve teşebbüs derecesinde kalan Ziraat Bankasının Ankara Bahçelievler Şubesi soygununda kullanılmak üzere taksisi gasp edilen şoför Mesut ERDİNÇ'in örgüt adına kiralanarak evde bağlanarak alıkonulması ve havasızlığa maruz kalarak ölmesi ile sonuçlanan olaya katıldığı, örgüte ait silah, mermi ve diğer bazı eşyaları Mart 1971 de Ankara'dan İstanbul'a getirerek Oktay ETİMAN ve arkadaşlarına verdiği, örgüte silah temin ettiği, örgüt namına ev tutmada faaliyet gösterdiği, THKP-C'sinin İstanbul'daki örgütsel faaliyetlerine katıldığı, ideolojik ayrılık ve partiden ihraçları müteakip Orhan SAVAŞÇI ve arkadaşları ile birlikte yapılan Türkiye'nin beş bölgeye ayrılması, örgüt için gerekli silah, cephane ve malzeme temini ve depolanması, sivil ve asker kadrolardan oluşacak timlerin teşkili konularındaki müzakerelere ve alınan kararlara katıldığı, örgüt tarafından kendisine verilen diğer görevleri yerine getirdiği dosya münderecatı ve mevcut deliller ile anlaşılmaktadır.

Komutanlıkça ve Askerî Savcılıkça yukarıda belirlenen maddî vakıaların değerlendirilmesinde, sanığın fiilleri ile izafe edilen suçun T.C.K.nun 146/3 ncü maddesinin değil 146/1 nci maddesi kapsamında bulunduğu ileri sürülerek aleyhe temyize gelinmiş ise de; bu sanığın banka soygun kararının alınması, planlanması ve uygulanması safhalarına bizzat katılma gibi bir durumunun söz konusu olmaması, fiilinin gaye suçun icrasını kolaylaştırmak için ikinci derecedeki faaliyetlerden ibaret bulunması karşısında sanığın fiilini T.C.K.nun 146/1 nci maddesine uygun mütalâa etmek mümkün görülmemiştir.

Mahal Mahkemesince, bu sanığın sübuta eren Anayasayı ihlâl teşebbüs suçunda maddî fer'i fail olarak kabul edilip fiillerinin T.C.K.nun 146/3 ncü maddesi kapsamında görülmesinde ve işbu madde gereğince fiiline bağlı şiddet sebebi gösterilmek suretiyle yazılı olduğu şekilde tecziyesi cihetine gidilmesinde, 1803 sayılı Af Kanununun 2/A maddesinde yer alan T.C.K.nun 146/3 ncü maddesiyle ilgili olarak Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararı gözönünde tutularak 1803 sayılı Af Kanununun 1/C maddesi mucibince mürettep cezasından 12 yılının indirilmesinde, irat ve ikame olunan delillerin bütünüyle değerlendirilmesinde inceleme konusu mahkûmiyet hükmünü muallel kılan herhangi bir hata ve zaafa rastlanmamış, müttehad hükmün sübut, suç kastı, tavsif ve uygulama bakımından isabetli olduğu sonuç ve kanaatine varılmış, dolayısıyla komutanın ve Askerî Savcının tavsif ve uygulamaya müteveccih temyiz nedenleriyle sanık müdafininin temyiz itirazı varit ve kabule değer nitelikte bulunmamıştır.

9- Sanık Hüseyin YAVUZ :

THKP-C'si üyesi olan sanık Hüseyin YAVUZ'un, THKP-C'si-ne mensup bulunan ve Anayasa düzenini tağyir ve tebdil veya ilgaya teşebbüs suçunu aslı fail olarak işledikleri saptanan kimselerle aynı gayeyi paylaşarak onları desteklemek ve yardımda bulunmak suretiyle gaye suçun icrasını kolaylaştırdığı, bu cümleden olarak, teşebbüs derecesinde kalan Ziraat Bankasının Ankara Bahçelievler/^{Subesi}soygununda kullanılmak üzere taksisi gasp edilen şöför Mesut ERDİNÇ'in örgüt adına kiralanan evde bağlanarak alıkonulması ve havasızlığa maruz kalarak ölmesi ile sonuçlanan olaya katıldığı dosya münderecatı ve mevcut delillerle anlaşılmaktadır.

Komutanlıkça ve Askerî Savcılıkça yukarıda belirlenen maddî vakıanın değerlendirilmesinde, sanığın fiili ile izafe edilen suçun T.C.K.nun 146/3 ncü maddesinin değil 146/1 nci maddesi kapsamında bulunduğu ileri sürülerek aleyhe temyize gelinmiş ise de; bu sanığın banka soygun kararının alınması, planlanması ve uygulanması safhalarına bizzat katılma gibi bir durumunun söz konusu olmaması, fiilinin gaye suçun icrasını kolaylaştırmak için ikinci derecedeki faaliyetlerden ibaret bulunması karşısında sanığın fiilini T.C.K.nun 146/1 nci maddesine uygun mütalâa etmek mümkün görülmemiştir.

Mahal Mahkemesince, bu sanığın sübuta eren Anayasayı ihlâl teşebbüs suçunda maddî fer'i fail olarak kabul edilip fiilinin T.C.K.nun 146/3 ncü maddesi kapsamında görülmesinde ve işbu madde gereğince fiiline bağlı şiddet sebebi gösterilmek suretiyle yazılı olduğu şekilde tecziyesi cihetine gidilmesinde, 1803 sayılı Af Kanununun 2/A maddesinde yer alan T.C.K.nun 146/3 ncü maddesi ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararı gözönünde tutularak 1803 sayılı Af Kanununun 1/C maddesi mucibince mürettep cezasından 12 yılının indirilmesinde, irat ve ikame olunan delillerin bütünüyle değerlendirilmesinde inceleme konusu mahkûmiyet hükmünü muallel kılan herhangi bir hata ve zaafa rastlanmamış, müttehaz hükmün sübut, kuç kasti, tavsif ve uygulama bakımından isabetli olduğu sonuç ve kanaatine varılmış, dolayısıyla komutanın ve askerî savcının tavsif ve uygulamaya müteveccih temyiz nedenleri ile sanık müdafininin temyiz itirazı varit ve kabule değer nitelikte bulunmamıştır.

10- Sanık Selâhattin GÜLEÇ :

THKP-C'si üyesi olan sanık Selâhattin GÜLEÇ'in, bu örgütün ana gayeye yönelik eylemlerine müteferri faaliyetlerin içerisinde bulunduğu, bu cümleden olarak, Ankara'da Yuvam Enlâk adı altında açtığı büroyu örgüt mensuplarının saklanması ve

irtibat merkezi olarak kullanmaları için tahsis ettiği, Mete HAS ve Talip AKSOY'un kaçırılmasından elde edilen paradan Ankara'ya gönderilen 130.000 TL.sının bu büroda ve bizzat kendi yanında Münir Ramazan AKTOLGA'ya verildiği, örgütçe haberleşme merkezi olarak kullanılan Delta Emlâk ve İnşaat Bürosunu açtığı, örgüt kadroları arasındaki irtibatı sağladığı, Ankara'da sürdürülen örgütsel nitelikteki çalışmalara katıldığı, THKP-C'sine yapılan 50.000 TL.lık yardımı alarak örgüt hizmetlerinde harcanmak üzere Ertuğrul KÜRKÇÜ'ye gönderdiği, örgüt mensuplarının ev değiştirmelerini ve gizlenmelerini temin ettiği, örgütün üst kademesinden verilen diğer görevleri yerine getirdiği bu suretle gaye suçunun teşekkülü için asli fiillere yardımcı olduğu halde, onun dosya münderecatı ile sübuta eren işbu fiillerinin Anayasa düzenini tağyir ve tebdil veya ilga suçuna maddi fer'i iştirak olarak değerlendirilmesi gerekirken suç tavsifinde hataya düşülerek THKP'sinin Ankara'daki örgütsel faaliyetlerini sevk ve idare ettiğinden bahisle T.C.K.nun 146/3 nci maddesi yerine 141/1 nci maddesinin uygulanması suretiyle yazılı olduğu şekilde karar verilmesi yasaya aykırı görülmüş ve tebliğnamedeki düşünceye iştirak edilmemiştir.

11- Sanık Uğur TAYLAN :

Sanık Uğur TAYLAN'ın, Türkiye'de ihtilâl yolu ile işçi sınıfının diktatörlüğünü esas alan komünist bir yönetimi gerçekleştirmek amacı ile kurulmuş THKP-C'sinin askerî kesimi olan Hava Kuvvetleri Proleter Devrimci Örgütüne üye sıfatı ile girdiği ve benimsediği tezahür eden bu amaç doğrultusunda faaliyet gösterdiği dosya münderecatı ile anlaşılmaktadır.

Komutanlıkça ve Askerî Savcılıkça, bu sanığın eyleminin T.C.K.nun 141/5 nci maddesi kapsamında değil 141/1 nci maddesi içerisinde değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülerek aleyhe temyize gelinmiş ise de; mevcut delillere müsteniden sanığın örgütün Diyarbakır Bölgesi Yöneticisi olduğunun kesinlikle saptanamaması, sadece örgüte dahil üye olarak faaliyette bulunduğu anlaşılmaması karşısında mahkemece sanığın sübuta eren fiilinin T.C.K.nun 141/5 nci maddesine mümas bir suç kabul edilmesinde, işleniş tarihi ve suç niteliği itibarıyla 1803 sayılı Af Kanununun 1/A maddesi şumulüne giren işbu suçu hakkında kamu davasının ortadan kaldırılmasına karar verilmesinde herhangi bir tutarsızlık ve kanuna aykırılık görülmemiş ve tebliğnamedeki düşünce gibi komutan ile askerî savcının sebmeden temyiz itirazlarına itibar ve iltifat edilmemiştir.

12- Sanık Hasan ÖZGEN :

Sanık Hasan ÖZGEN'in, Türkiye'de ihtilâl yolu ile işçi sınıfının diktatörlüğünü esas alan komünist bir yönetimi gerçek-

leştirmek amacı ile kurulmuş THKP-C'sinin askerî kesimi olan Hava Kuvvetleri Proleter Devrimci Örgütüne üye sıfatı ile girdiği ve benimsediği tezahür eden bu amaç doğrultusunda faaliyet gösterdiği dosya münderecatı ile anlaşılmaktadır.

Komutanlıkça ve Askerî Savcılıkça, sanığın fiili ile izafe edilen suçun T.C.K.nun 141/5 nci maddesi kapsamında değil 141/1 nci maddesi içerisinde değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülerek aleyhe temyize gelinmiş ise de; mevcut delillere müsteniden bu sanığın örgütün İzmir ve Eskişehir grubu kurucusu veya yöneticisi olduğunun kesinlikle saptanamaması, sadece örgüte dahil üye olarak faaliyet gösterdiğinin anlaşılması karşısında sanığın fiilini T.C.K.nun 141/1 nci maddesine uygun mütalâa etmek mümkün görülmemiş, tebliğnamedeki düşünce gibi komutan ile askerî savcının bu hususa ilişkin temyiz itirazlarına itibar ve iltifat edilmemiştir.

13- Sanık Yarullah ÇALIŞ ; 14- Sanık Doğaner SEÇER ;
15- Sanık Cafer ÇULLU ; 16- Sanık Muhterem BAHÇECİ ; 17- Sanık Mustafa UZER ; 18- Sanık Serhat GİRGİN ; 19- Sanık Vural İŞÖZEN ; 20- Sanık Cihat SEVİM :

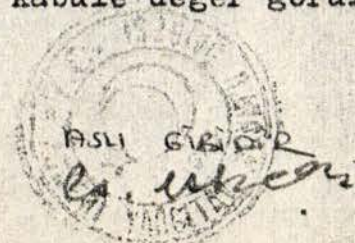
Sanık Yarullah ÇALIŞ, Doğaner SEÇER, Cafer ÇULLU, Muhterem BAHÇECİ, Mustafa UZER, Serhat GİRGİN, Vural İŞÖZEN ve Cihat SEVİM'in, Türkiye'de ihtilâl yolu ile işçi sınıfının diktatörlüğünü esas alan komünist bir yönetimi gerçekleştirmek amacıyla kurulmuş THKP-C'sinin askerî kesimi olan Hava Kuvvetleri Proleter Devrimci Örgütüne bağlı Hava Harp Okulu Marksist-Leninist Öğrenci Örgütünde üyelik sıfatını iktisap ettikleri ve benimsedikleri tezahür eden bu amaç doğrultusunda faaliyet gösterdikleri dosya münderecatı ile anlaşılmaktadır.

Komutanlıkça ve Askerî Savcılıkça, anılan sanıkların fiilleri ile izafe edilen suçların T.C.K.nun 141/5 nci maddesi kapsamında değil 141/1 nci maddesi içerisinde değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülerek aleyhe temyize gelinmiş ise de ; Mevcut delillere müsteniden bu sanıkların söz konusu örgütün kurucusu veya yöneticisi olduklarının kesinlikle saptanamaması sadece örgüte dahil üye olarak faaliyet gösterdiklerinin anlaşılması karşısında, sanıkların fiillerini T.C.K.nun 141/1 nci maddesine uygun mütalâa etmek mümkün görülmemiş, tebliğnamedeki düşünce gibi komutan ile askerî savcının bu hususa ilişkin temyiz itirazlarına itibar ve iltifat edilmemiştir.

N E T İ C E :

İlgili bölümlerde sebepleri ayrı ayrı açıklandığı, kanunî ve hukukî müstenidatları gösterildiği üzere;

1- Sanıklar vekillerinin varit ve kabule değer görülmeyen

usule ilişkin bilcümle temyiz sebeplerinin 353 sayılı kanunun 217/2 nci maddesi uyarınca REDDİNE (Hâk.Alb. A.TURAN'ın muhalefetiyle) oyçokluğu ile ;

2- Komutan ile Askerî Savcının, sanıklardan Uğur TAYLAN, Hasan ÖZGEN, Yarullah ÇALIŞ, Doğaner SEÇER, Cafer ÇULLU, Muhterem BAHÇECİ, Mustafa UZER, Serhat GİRGİN, Vural İŞÖZEN ve Cihat SEVİM haklarında suç vasfı ve uygulamaya ilişkin temyiz sebeplerinin 353 sayılı kanunun 217/2 nci maddesi uyarınca REDDİ ile bu sanıklar hakkındaki kamu davasının ortadan kaldırılması kararının ONANMASINA (Hâk.Alb.A.TURAN'ın muhalefetiyle) oyçokluğu ile ;

3- Sanıklardan Oğuz ETÇİ, Zafer KUTLU, Mehmet ALKAYA ve Hüseyin YAVUZ haklarında tesis edilen mahkûmiyet hükmünde sübut, suç kastı, suç vasfı ve uygulama yönlerinden herhangi bir tutarsızlık ve kanuna aykırılık görülmediğinden komutan ve askerî savcının suç vasfına ve uygulamaya ilişkin temyiz sebepleri ile sanıklar vekillerinin sebkeken temyiz itirazlarının 353 sayılı kanunun 217/2 nci maddesi uyarınca REDDİ ile bu sanıklar hakkındaki hükmün ONANMASINA (Hâk.Alb.A.TURAN'ın muhalefetiyle) oyçokluğu ile ;

4- Sanıklardan Yusuf KÜPELİ ve Münir Ramazan AKTOLGA haklarında tesis edilen mahkûmiyet hükmünde sübut, suç kastı, suç vasfı ve uygulama yönlerinden bir isabetsizlik görülmediğinden sanıklardan Yusuf KÜPELİ vekillerinin bu hususlara ilişkin temyiz sebeplerinin 353 sayılı kanunun 217/2 nci maddesi uyarınca REDDİ ile bu sanıklar hakkındaki hükmün ONANMASINA (Hâk.Alb. A.TURAN'ın muhalefetiyle) oyçokluğu ile ;

5- Sanıklardan Orhan SAVAŞCI hakkında tesis edilen mahkûmiyet hükmünde sübut, suç kastı, suç vasfı ve uygulama yönlerinden bir isabetsizlik görülmediğinden sanık vekilinin temyiz itirazının 353 sayılı kanunun 217/2 nci maddesi uyarınca REDDİ ile bu sanık hakkındaki hükmün ONANMASINA (Hâk.Alb.S.UMURHAN ve Hâk,Alb.A.TURAN'ın muhalefetleriyle) oyçokluğu ile ;

6- Sanıklardan Ertuğrul KÜRKCÜ ile Oktay ETİMAN haklarında tesis edilen mahkûmiyet hükmünde sübut, suç kastı ve suç vasfı yönlerinden bir isabetsizlik görülmediğinden sanıklardan Ertuğrul KÜRKCÜ vekillerinin bu hususlara ilişkin temyiz sebeplerinin 353 sayılı kanunun 217/2 nci maddesi uyarınca REDDİNE (Hâk.Alb.A.TURAN'ın muhalefetiyle) oyçokluğu ile ; Ancak mahkemece bu sanıklar hakkında T.C.K.nun 59 ncu maddesinin uygulanmaması kanuna aykırı görülmele hükmün 353 sayılı kanunun 221 nci maddesi uyarınca Oktay ETİMAN hakkında bu noktadan RE'SEN ve Ertuğrul KÜRKCÜ hakkında aynı sebepten İTİRAZEN BOZULMASINA (Hâk.Alb.A.AKÇA ile Hâk.Alb.O.KAYACAN'ın muhalefetleriyle) oyçokluğu ile ;

7- Sanıklardan Selâhattin GÜLEÇ hakkında tesis edilen mahkûmiyet hükmünde sübut, suç kastı yönlerinden bir isabetsizlik görülmediğinden sanık vekilinin sebmeden temyiz itirazınının 353 sayılı kanununun 217/2 nci maddesi uyarınca REDDİNE (Hâk.Alb.A. TURAN'ın muhalefetiyle) oyçokluğu ile; Ancak bu sanığın sübuta eren fiilinin Anayasayı ihlâl cürmüne fer'an iştirakten ibaret olduğu ve T.C.K.nun 146/3 ncü maddesi mucibince cezalandırılması gerektiği teemmül edilmeden aynı kanununun 141/1 nci maddesine tevfiikân cezalandırılması kanuna aykırı görülmekle sanık vekilinin temyiz itirazına atfen ceza miktarında müktesep hakka hâlel gelmemek üzere hükmün 353 sayılı kanununun 221 nci maddesi uyarınca suç vasfındaki bahis konusu hatadan dolayı re'sen BOZULMASINA (Hâk.Alb.A.TURAN'ın muhalefetiyle) oyçokluğu ile;

8- Sanıklardan Yusuf KÜPELİ vekili Avukat Cevat ERCİŞLİ'nin müvekkilinin tahliyesine ilişkin talebinin tetkikine mahal olmadığına;

Kısmen tebliğnameye uygun olarak 28.9.1977 günü karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Hâk.Alb.	Hâk.Alb.	Hâk.Alb.	Hâk.Alb.	Hâk.Alb.
A.AKÇA	S.UMURHAN	K.ÇELEBİ	A.TURAN	O.KAYACAN

MUHALEFET ŞERHİ :

Sanık Ertuğrul KÜRKCÜ ve Oktay ETİMAN haklarındaki Daire Kararınının T.C.K.nun 59 ncü maddesiyle ilgili bozmasına aşağıdaki sebeple muhalif kalmış bulunuyoruz:

T.C.K.nun 59 ncü maddesinin gayesi, mahkemeye olaya ve suçluya en uygun bir ceza tayin edebilmek inkânını bahsetmektir. Bu maddede takdiri tahfife konu olabilecek hususların sayılmasının nedenini; suçların namütenahi şekilde işlenişi ile suçluların çeşitli karakterli bulunuşu ve takdiri tahfife konu olabilecek hususların evvelden gayeye uygun bir şekilde tesbit ve tahmin edilmesinin imkânsız oluşu teşkil etmektedir.

Ceza Kanunlarında genellikle suçların cezası iki hat arasında gösterilmiş olmasına rağmen, bazı suçların cezaları sabittir; Yani ceza aşağı ve yukarı hadler arasında gösterilmemiştir. Kanundaki cezaları iki hat arasında gösterilmiş olan suçları işleyenlere ceza tayin ederken bu iki hat arasında serbestçe uygun olan cezayı tayin etmek suretiyle mahkeme, olaya ve suçluya en

Esas No : 1977/142
Karar No: 1977/241

- 38 -

uygun cezayı tayin etme olanağına sahip ise de; Sabit cezalı suçları işleyenler hakkında bu olanağa malik olmadığı şüphesizdir. Bu ahvalde ise, T.C.K.nun 59 ncu maddesiyle aynı gayeye ulaşılması zorunluluğu vardır. Bilhassa sabit cezalı suçların toplu olarak işlenmesi halinde aynı toplulukta bulunan şahısların fiillerine uygun olan cezanın tayininde ve şahıslara tertip olunacak cezalarda uygunluğun temininde bu zaruret kendini daha fazla hissettirir.

İnceleme konusu hükümde, mahkemece, haklarında T.C.K.nun 59 ncu maddesi uygulanan sanıklarla uygulanmayan sanıkların gayeleri aynı olmakla beraber, fiillerinin aynı olmadığı aşıkardır.

Dosyanın tetkikinden anlaşılacağı üzere bu sanıkların ne fiillerinden ve ne de şahıslarından gelen takdiri azaltıcı bir sebep mevcut değildir.

Nitekim sanıklardan Ertuğrul KÜRKCÜ, THKP-C'si Genel Komite Üyesi olup örgütün giriştiği tüm eylemleri tertip edenlerden biridir. Oktay ETİMAN ise THKP-C'sinin Genel Komite ve Merkez Komite Üyesi olmamakla beraber karar almaya yetkili organ elemanları ile çok yakın bir ilişki içinde bulunmuş, dava konusu eylemlerin hemen hepsine katılmıştır.

Binaenaleyh eylemlerin hemen hepsine katılmış ve eylemleri tertip etmiş olan bu sanıklarla, bunlara kıyasla daha az eylemlere iştirak etmiş olanlara aynı cezanın tayini T.C.K.nun 59 ncu maddesinin tedvin gayesi olan mahkemenin olaya ve suçluya uygun ceza tayin etmesi gerektiği kaidesine aykırı olduğu kadar, en adil ve mütenasip bir cezanın tayini prensibi ile de bağdaştırılamaz.

Bu nedenlerledir ki, mahal mahkemesince T.C.K.nun 59 ncu maddesinde belli edilen takdir hakkının sanıklardan Ertuğrul KÜRKCÜ ile Oktay ETİMAN haklarında kullanılmamasında hata, zaaf ve yanılma müşahade edilmemiştir. Dolayısıyla çoğunluk görüşüne karşıyız.

Başkan
Hâk.Alb.
A.AKÇA

Üye
Hâk.Alb.
O.KAYACAN

MUHALEFET ŞERHİ :

Sanık Orhan SAVAŞCI'nın THKP-C'si adlı örgütün içinde bulunduğu, bu örgütün bazı faaliyetlerine dolaylı olarak katıldığı

dosya muhteviyatıyla sabittir. Ancak bu faaliyetlerinde hiçbir zaman Genel Komite Üyesi sıfatını taşıdığını kabul etmek, fiilini T.C.K.nun 146/1 maddesi kapsamı içinde görmek mümkün değildir. Zira, hakkında aleyhe, sanığın polisçe alınan Münir Ramazan AKTOLGA'nın Ankara'ya gelerek kendisinin Genel Komiteye girmesinin kararlaştırıldığını söylediği, kendisinin de kabul ettiği yolundaki beyanından başka bir delil yoktur. (Klâsör 5 Sayfa 9) Filvaki Münir Ramazan AKTOLGA Mahir ÇAYAN'ın kendisine Orhan SAVAŞCI'yı Genel Komiteye alalım dediğini beyan etmektedir. (Klâsör 1 Dizi 29 Sayfa 3) Buna mukabil Mahir ÇAYAN hazırlık ifadesinde kendisi dahil Genel Komitede bulunan şahısları tek tek ve ismen saymış olmasına mukabil Orhan SAVAŞCI'nın isminden hiç bahsetmemiştir. (Klâsör 48 /37-23)

Sanığın psikolojik yönden Yzb. rütbesi ile, o tarihte öğrenci olan diğer sanıklar emrinde daha doğrusu bu evsiftaki Genel Komite Üyelerinin aldıkları kararları yerine getiren bir şahıs durumunda olduğunun bilinmesini istimiyerek bu beyanı verip kendisini bir yere kadar tatmin ettiğini düşünmek yerinde olacaktır. Bu beyan ikrar olarak kabul edilse bile anılan beyanın diğer delillerle teyidi icap eder. Bu itibarla Mahir ÇAYAN'ın kayınbiraderi olmaktan başka özelliği olmayan ve bu yakınlığın dezavantajını taşıyan sanığın hareketine T.C.K.nun 146 nci maddesinin 1 nci fıkrasının değil aynı maddenin 3 ncü fıkrasının uygulanmasının gerekeceği görüşünde bulunduğumdan, mahal mahkemesinin T.C.K.nun 146/1 maddesi ile yaptığı uygulamayı yerinde görerek onayan Daire Kararına karşıyım.

Üye
Hâk.Alb.
Sûha UMURHAN

MUHALEFET ŞERHİ :

Birbirleriyle içtenlikle arkadaşlık eden birtakım kimselerin bir diğeri ile değiştirmek suretiyle okuyup bilgilerini arttırmak amacıyla kitap satın almak üzere aralarında para toplamaları ve bu biçimde tedarik ettikleri yayınları okunaları T.C.K.nun 141 nci maddesinde cezai yaptırım altına alınmış olan cemiyete üye olmak niteliğinde değildir. Bu hale göre sanıklar U.TAYLAN, H.ÖZGEN, Y.ÇALIŞ, D.SEÇER, C.ÇULLU, M.BAHÇECİ, M.UZER, S.GİRGİN, V.İŞÖZEN ve C.SEVİM hakkında onları itham edecek bir

ASLI GİBİDİR

es. Umurhan

Esas No : 1977/142
Karar No: 1977/241

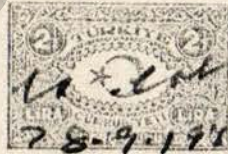
- 40 -

suç söz konusu olmadığı ve bu nedenle açılmış olan kamu davası-
da yersiz bulunduğu cihetle C.M.U.K.nun 252 nci maddesi son fı-
rası gereğince derhal beraetlerine hükmedilmesi gerekirken ya-
zılı olduğu biçimde karar verilmesi kanuna aykırı olduğundan ;

Maddi olayların aslı faili kabul olunan sanıklar ile on-
ların eylemlerine değişik biçimlerde iştirâk etmiş olan diğer
sanıkların eylemleri T.C.K.nun 146/1 ve 3 maddelerini ihlâl
eder nitelikte değildir.

Sanıkların dava konusu eylemleri sonucunda T.C.Anayasası-
nın tamamının veya bir kısım maddelerinin tağyir ve tebdil edil-
diğine veyahutta tamamının veya bir kısım maddelerinin yürürlük-
ten kaldırıldığına ilişkin olarak dosyada bir delil bulunmadığı
gibi T.C.Anayasasıyla teşekkül etmiş olan T.B.M.M.ni oluşturan
Senato ve Millet Meclisleri Genel Kurulları ile bunların birle-
şik toplantılarının veya bu meclislere bağlı komisyonların top-
lantılarının engellendiğine ve görevlerini yapmadığına ilişkin
olarak da dosyada herhangi bir delil yoktur.

Sanıkların eylemleri ile mevcut Anayasal düzen aksamamış
herhangi bir kesinti veya duraksamaya uğramamıştır. Sanıkların
eylemlerini T.C.K.nun 146 nci maddesinde yazılı teşebbüse teşeb-
büs olarak da kabul etmek mümkün değildir. Zira ceza mevzuatı-
mızda teşebbüse teşebbüs müessesesi kabul edilmemiştir. Sanık-
lar E.KURKÇU, O.ETİMAN, Y.KÜPELİ, O.SAVAŞCI, M.R.AKTOLGA, O.
ETÇİ, Z.KUTLU, M.ALKAYA, H.YAVUZ ve Selâhattin GÜLEÇ'in eylem-
leri T.C.K.nun 499/2, 448, 452 gibi mahsus maddelerde cezai
yaptırım altına alınmış olan eylemlerden veya değişik biçimler-
de bunlara iştirak etmekten ibaret bulunduğu cihetle çoğunluk
görüşüne karşıyın.

Üye
Hâk.Alb.
A.TURAN

